

Občina Metlika
Mestni trg 4
8330 Metlika

Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v občini Metlika

NAROČNIK

OBČINA METLIKA

Mestni trg 4

8330 Metlika

Odgovorna oseba: Darko Zevnik, župan

Podpis: _____

IZDELOVALEC

KOMUNALA METLIKA d.o.o.

Cesta XV. brigade 4

8330 Metlika

Odgovorna oseba: Bojan Krajačič, direktor

Podpis: _____

NASLOV PROJEKTA

Operativni program opremljanja odvajanja in čiščenja
komunalne odpadne vode v Občini Metlika

DATUM IZDELAVE

februar 2022

Vsebina

POVZETEK:	1
1 UVOD	1
1.1 Cilji operativnega programa	4
1.2 Namen operativnega programa	4
2 ZAKONODAJNI OKVIR	4
2.1 Zakonodaja EU (povzeto po Državnem operativnem programu)	5
2.1.1 Direktiva 91/271/EGS o čiščenju komunalne odpadne vode	5
2.1.2 Direktiva 2008/98/ES o odpadkih	5
2.1.3 Direktiva 2000/60/ES (vodna direktiva)	5
2.1.4 Direktiva 2008/56/ES (okvirna direktiva o morski strategiji)	6
2.1.5 Direktiva 2006/7/ES o upravljanju kakovosti kopalnih voda	6
2.2 Slovenska zakonodaja	6
2.3 Občinski predpisi	7
2.4 Pomen izrazov	8
3 OBVEZNOSTI OBČINE ZA IZGRADNJO INFRASTRUKTURE ODVAJANJA IN ČIŠČENJA KOMUNALNE ODPADNE VODE	11
3.1 Občutljiva območja	12
3.2 Merila, zahteve in roki za aglomeracije	12
3.2.1 Merila za določitev aglomeracij	13
3.2.2 Zahteve in roki	13
3.3 Zahteve za objekte na območju zunaj meja aglomeracij	15
4 PREGLED STANJA NA PODROČJU ODVAJANJA IN ČIŠČENJA ODPADNE VODE TER RAVNANJA Z ODPADNIM BLATOM V OBČINI METLIKA	18
4.1 Obstoječi javni kanalizacijski sistemi in čistilne naprave	20
4.1.1 Praznjenje greznic	21
4.2 Aglomeracije v Občini Metlika	22
5 UKREPI ZA ZAGOTAVLJANJE ODVAJANJA IN ČIŠČENJA ODPADNE VODE	23
5.1 Opremljanje naselij v aglomeraciji	23
5.1.1 Aglomeracija Metlika	24
5.1.2 Aglomeracija Gradac	25
5.1.3 Aglomeracija Krasinec	26
5.1.4 Aglomeracija Suhor	26
5.1.5 Aglomeracija Podzemelj/Zemelj	27
5.1.6 Aglomeracija Primostek	28
5.1.7 Aglomeracija Bušinja vas	28
5.1.8 Aglomeracija Slamna vas	29
5.1.9 Aglomeracija Grabrovec	29
5.1.10 Aglomeracija Radovica	30
5.1.11 Aglomeracija Drašiči	31

5.1.12 Aglomeracija Božakovo	31
5.1.13 Aglomeracija Bojanja vas	31
5.2 Opremljanje naselij izven aglomeracij z javno kanalizacijo.....	32
5.2.1 Naselje Radoviči	33
5.3 Čistilne naprave v aglomeracijah.....	34
6 ČASOVNICA IN VIRI FINANCIRANJA	36
6.1 Prednostni vrstni red izvajanja ukrepov, kriteriji in ocenjeni strošek	36
6.1 Viri financiranja za izvedbo ukrepov	37
7 ZAKLJUČEK	40

Tabela 1: Priključenost na javno kanalizacijsko omrežje in čistilno napravo v Sloveniji (2018)

Tabela 2: Naselja, število prebivalcev in stavb v Občini Metlika

Tabela 3: Kanalizacijski sistemi v Občini Metlika

Tabela 4: Čistilne naprave v Občini Metlika

Tabela 5: Aglomeracije v Občini Metlika

Tabela 6: Načrt opremljanja z javno kanalizacijo osnovnega programa

Tabela 7: Seznam naselij v aglomeraciji, ki ne bodo opremljena z javno kanalizacijo

Tabela 8: Seznam naselij izven aglomeracije, ki ne bodo opremljena z javno kanalizacijo

Tabela 9: Ukrepi na področju čistilnih naprav

Tabela 10: Projekti, ocenjeni stroški in časovnica opremljanja z javnim kanalizacijskim sistemom v Občini Metlika

Tabela 11: Projekti in viri financiranja v EUR

POVZETEK:

Občina Metlika načrtuje v obdobju 2021 do 2030 izpolniti vse zahteve glede opremljenosti z javno kanalizacijo in čistilnimi napravami, v skladu z Državnim operativnim programom (DOP, 2020). Trenutno veljavni roki za izpolnitev zahtev so neuresničljivi, zato jih v Operativnem programu opremljanja dosegamo le parcialno. Odložili smo se za opremljanje tudi nekaterih naselij izven zahtevanega območja opremljanja, na osnovi objektivnih meril.

Kakor izhaja iz DOP, je priključenost na javno kanalizacijo v Sloveniji 63,2 odstotna. Brez upoštevanja aglomeracij nad 10.000 PE, da dobimo primerjavo z našo občino, pa le 42,8 odstotna.

Tabela 1: Priključenost na javno kanalizacijsko omrežje in čistilno napravo v Sloveniji (2018)

Velikostni razredi aglomeracij	Stalni prebivalci (PE)	Priključenost			
		Javna kanaliz.	%	Čistilna naprava	%
Zunaj meja aglomeracij	442.799	21.963	5,0	20.478	4,6
Aglomeracije do 10.000 PE	768.243	496.253	64,6	470.254	61,2
Aglomeracije nad 10.000 PE	843.961	779.978	92,4	776.556	92,0
SKUPAJ	2.055.003	1.298.194	63,2	1.267.288	61,7

Vir: DOP (2020)

V naši občini načrtujemo opremljanje z javnim kanalizacijskim sistemom še za naslednja naselja ali dele naselij (v kolikor je del že izveden) v okviru aglomeracij: Svržaki, Boriha v Rosalnicah, Primostek, Klošter, Grabrovec (zaključek), Zemelj in Hrast pri Jugorju.

Izven aglomeracij pa načrtujemo opremljanje z javnim kanalizacijskim sistemom še v naselju Radoviči.

Omejitveni faktor dinamike opremljanja je razpoložljivost virov financiranja. Časovnica je opredeljena s pomočjo kriterijev, vpliv nanjo pa imajo tudi drugi objektivni dejavniki (smiselna skupna gradnja dveh naselij, državni projekti, ..). Za gospodinjstva, ki ostajajo izven območja opremljanja z javnim kanalizacijskim sistemom, je potrebno zagotoviti subvencijska sredstva za postavitve malih komunalnih čistilnih naprav.

1 UVOD

Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode je strateška študija, katere namen je prikaz prenosa zahtev Državnega operativnega programa na lokalno, to je občinsko raven. Opredeli in ovrednoti potrebna vlaganja za postopno doseganje ciljev, poskrbi za alternativne rešitve ter poda sezname glede potreb in zahtev ustreznega urejanja odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode.

Državni Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode se nanaša na celotno območje Republike Slovenije (RS) in je med ključnimi dokumenti za doseganje ciljev na področju varstva voda pred onesnaženjem z odvajanjem komunalne odpadne vode. Je programski dokument, s katerim se za vsako posamezno aglomeracijo, za katero je v predpisanih rokih treba zagotoviti opremljenost z javno infrastrukturo oziroma ob izpolnjevanju predpisanih pogojev opremljenost z drugo ustrezno infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, podrobneje določijo zahteve v zvezi z odvajanjem in čiščenjem komunalne odpadne vode ter roki za doseganje teh zahtev. Z operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode se podrobneje določijo tudi obveznosti v zvezi z opremljanjem posameznih objektov na območjih zunaj meja aglomeracij, oziroma na območjih, ki niso opremljena z javno kanalizacijo in za katera opremljanje z javno kanalizacijo tudi ni predpisano.

Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) je Državni operativni program na zadnje noveliralo v septembru 2020. Bistvene spremembe se tičejo opredelitve območij poselitve (aglomeracije), kjer morajo občine zagotoviti ustrezno komunalno infrastrukturo. Občani, lokalne skupnosti in druga zainteresirana javnost v operativnem programu pridobijo vse potrebne informacije v zvezi z obveznostmi in roki za opremljanje s predpisanimi ureditvami na celotnem območju Slovenije, tako v aglomeracijah kot tudi zunaj meja aglomeracij. Za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 2.000 populacijskih enot (PE), obveznosti in roke določata Direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode in pristopna pogodba Republike Slovenije k Evropski uniji.

Za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 50 PE in manjšo od 2.000 PE, kjer se komunalna odpadna voda še ne odvaja po javni kanalizaciji, so v Uredbi o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode določene obveznosti oziroma roki za izpolnitev predpisanih zahtev. Za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 500 PE in manjšo od 2.000 PE, če gre za iztok v občutljivo območje ali v vodo na prispevnem območju občutljivega območja ali v vodo na vodovarstvenem območju, mora biti odvajanje komunalne odpadne vode po javni kanalizaciji in primerno čiščenje te komunalne odpadne

vode zagotovljeno najpozneje do 31. decembra 2025. Za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 50 PE in manjšo od 500 PE, če gre za iztok v občutljivo območje ali v vodo na prispevnem območju občutljivega območja ali v vodo na vodovarstvenem območju, in za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 50 PE in manjšo od 2.000 PE, če ne gre za iztok v občutljivo območje ali v vodo na prispevnem območju občutljivega območja ali v vodo na vodovarstvenem območju, mora biti odvajanje komunalne odpadne vode po javni kanalizaciji in primerno čiščenje te komunalne odpadne vode zagotovljeno najpozneje do 31. decembra 2027.

Na območjih zunaj meja aglomeracij, kjer opremljanje z javno kanalizacijo ni predpisano, morajo lastniki obstoječih objektov zagotoviti odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode skladno s predpisanimi zahtevami Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (praviloma male komunalne čistilne naprave ali nepretočna greznica) najpozneje ob prvi rekonstrukciji objekta, če je ureditev odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v skladu s predpisi, ki so veljali v času gradnje. Če pa se komunalna odpadna voda odvaja v okolje brez kakršnega koli čiščenja oziroma obstoječa ureditev odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode ni v skladu s predpisi, ki so veljali v času gradnje, pa je ta rok najpozneje do 31. decembra 2025. V dokumentu so predstavljene tudi zahteve evropske in nacionalne zakonodaje, na podlagi izdelave analize pregleda stanja pa je podana ocena vrzeli in potrebnih ukrepov ter tudi ocena stroškov ukrepov do izpolnjevanja zahtev in nabor možnih finančnih virov.

Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode izhaja iz Zakona o varstvu okolja, zahtev Direktive Sveta št. 91/271/EGS z dne 21. maja 1991 o čiščenju komunalne odpadne vode, zadnjič spremenjene z Direktivo Sveta 2013/64/EU, in zahtev Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15, 76/17 in 81/19).

V skladu z drugim odstavkom 36. člena Zakona o varstvu okolja se v operativnem programu varstva okolja praviloma za obdobje štirih let razčlenijo cilji, usmeritve in naloge aktov za posamezna področja ali vprašanja varstva okolja in velja do sprejema novega operativnega programa.

Večina slovenskih občin še nima celovito urejene ureditve odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, saj je opremljanje povezano z visokimi stroški. Poleg stroška javne

infrastrukture se je potrebno zavedati, da mora uporabnik še tudi sam investirati v izgradnjo komunalnega priključka.

1.1 Cilji operativnega programa

Cilji operativnega programa so:

- izvedba javne kanalizacije na območjih, predpisanih s strani Državnega operativnega programa v skladu s tehničnimi zahtevami in okoljskimi standardi, ki veljajo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode,
- izvedba javne kanalizacije na območjih, kjer to glede na Državni operativni program ni zahteva, je pa to strateška odločitev občine na osnovi lastnih kriterijev,
- izvedba individualnih rešitev odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za območja, za katera javna kanalizacija ni predpisana in ne bo zgrajena v obravnavanem časovnem horizontu (do leta 2031).

1.2 Namen operativnega programa

Za doseganje ciljev morajo občine pripraviti oziroma dopolniti strateške razvojne dokumente, iz katerih bodo razvidne načrtovane investicije v infrastrukturo odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v skladu s tem operativnim programom.

Ta program bo tudi osnova za pripravo posamezne projektne dokumentacije za realizacijo investicij.

V okviru predloženega Operativnega programa odvajanja in čiščenja odpadne komunalne vode je opredeljeno:

- katera poselitvena območja bodo opremljena z javno infrastrukturo,
- podatki za posamezno aglomeracijo na območju Občine Metlika (obremenitev aglomeracije iz poselitve, obremenitve zaradi gospodarskih ali drugih dejavnosti, število stavb v aglomeraciji, lego glede na občutljiva območja),
- zahteve v zvezi z odvajanjem in čiščenjem odpadne vode za vsako posamezno aglomeracijo,
- dinamika in ocenjen strošek investiranja,
- dejavniki, ki vplivajo na prioriteto umestitev.

2 ZAKONODAJNI OKVIR

Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v občini Metlika je občinski akt, ki je zasnovan na nacionalni zakonodaji, evropski zakonodaji in na občinskih predpisih.

2.1 Zakonodaja EU (povzeto po Državnem operativnem programu)

2.1.1 Direktiva 91/271/EGS o čiščenju komunalne odpadne vode

Ta direktiva ureja odvajanje in čiščenje komunalne odpadne ter odvajanje in čiščenje odpadne vode iz industrijskih obratov, kjer nastaja biološko razgradljiva industrijska odpadna voda. Cilj direktive je varstvo okolja pred škodljivimi vplivi odvajanja biološko razgradljivih odpadnih voda. Direktiva določa roke v zvezi z izgradnjo ustreznih kanalskih omrežij in komunalnih čistilnih naprav, za izpuste v vode pa določa mejne emisijske vrednosti. V Aktu o pogojih pristopa, so določena prehodna obdobja za roke te direktive, v katerih mora Republika Slovenija izpolniti predpisane zahteve. S pristopom Republike Bolgarije in Republike Romunije Evropski skupnosti je prišlo do novih robnih pogojev, zaradi česar se za celotno povodje reke Donave na ozemlju Republike Slovenije v skladu s členom 9 te direktive uveljavijo strožje zahteve.

2.1.2 Direktiva 2008/98/ES o odpadkih

Z Direktivo 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih je določeno, da se s področja njene uporabe izvzamejo odpadne vode v obsegu, ki ga ureja druga zakonodaja Skupnosti. Direktiva 2008/98/ES se tako ne uporablja za ravnanje s komunalno odpadno vodo ali ravnanje z biološko razgradljivo odpadno vodo, ki je urejena z Direktivo 91/271/EGS. Ob upoštevanju zahtev v zvezi z uporabo Direktive 2008/98/ES se tako zahteve predpisov o odpadkih pri ravnanju s komunalno odpadno vodo v Sloveniji ne uporabljajo.

2.1.3 Direktiva 2000/60/ES (vodna direktiva)

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES (s kasnejšimi posodobitvami in dodatki) o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike ureja celovito načrtovanje upravljanja voda s ciljem doseganja dobrega stanja vseh voda v EU do konca leta 2015, z možnostjo podaljšanja rokov za doseganje posameznih ciljev načrtov upravljanja voda do konca leta 2021 oziroma najpozneje do konca leta 2027. Ureja tudi

varstvo voda, ki se uporabljajo za odvzem pitne vode, da se prepreči poslabšanje njihove kakovosti in s tem zmanjša stopnja čiščenja, ki je potrebna za pripravo pitne vode.

Za doseganje ciljev na področju celovitega načrtovanja upravljanja voda, vključno s cilji na področju preprečevanja oziroma zmanjševanja vnosa onesnaževal v podzemno vodo, je predpogoj tudi popolno izvajanje Direktive 91/271/EGS.

2.1.4 Direktiva 2008/56/ES (okvirna direktiva o morski strategiji)

Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (okvirna direktiva o morski strategiji) ureja celovito načrtovanje upravljanja morskega okolja s ciljem trajnostne rabe morij in ohranjanja morskih ekosistemov.

2.1.5 Direktiva 2006/7/ES o upravljanju kakovosti kopalnih voda

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2006/7/ES z dne 15. februarja 2006 o upravljanju kakovosti kopalnih voda določa zahteve v zvezi s kakovostjo kopalnih voda in obveznost vzpostavitve sistema za zgodnje opozarjanje in obveščanje z namenom zagotavljanja zdravega in varnega kopanja v naravnih kopalnih vodah. Za doseganje predpisane kakovosti kopalne vode, ki je dodatni cilj k okoljskim standardom kakovosti za vodna telesa površinskih voda v skladu z vodno direktivo, je predpogoj tudi popolno izvajanje Direktive 91/271/EGS.

2.2 Slovenska zakonodaja

Področje odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode ter izvajanje ukrepov iz Direktive 91/271/EGS v RS urejajo naslednji predpisi:

1. Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, z posodobitvami),
2. Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06, z p.) ,
3. Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93 z p.),
4. Zakon o financiranju občin (Uradni list RS, št. 123/06,z p.),
5. Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, z p.),
6. Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15, z p.),

7. Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/12, z p.),
8. Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda (Uradni list RS, št. 80/12 z p.),
9. Uredba o uporabi blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 62/08),
10. Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, z p.),
11. Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič (Uradni list RS, št. 00719-34/2016),
12. Pravilnik o občutljivih območjih (Uradni list RS, št. 98/15),
13. Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih voda (Uradni list RS, št. 94/14 z p.).

Na izvajanje zahtev iz predpisov, ki urejajo odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, se nanašajo tudi posamezne zahteve naslednjih predpisov:

- Uredbe o upravljanju kakovosti kopalnih voda (Uradni list RS, št. 25/08), ki določa vplivna območja, kjer je treba v času kopalne sezone zaradi odstranjevanja mikrobiološkega onesnaženja zagotoviti dodatno obdelavo odpadne vode, če je to predpisano, in
- predpisov o vodovarstvenih območjih, ki določajo vodovarstvena območja in režime na teh območjih.

RS je v okviru pogajanj za vstop v EU uveljavila desetletne prehodne roke za izvedbo zahtev Direktive 91/271/EGS, ki so določeni v pristopni pogodbi RS k EU. Obenem je Vlada RS v slovenskih predpisih določila tudi nekatere strožje zahteve glede odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, kot izhajajo iz Direktive 91/271/EGS in pristopne pogodbe RS k EU. Konkretne zahteve oziroma obveznosti na področju odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za aglomeracije so podrobneje urejene v Uredbi o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode.

2.3 Občinski predpisi

1. Odlok o gospodarskih javnih službah v Občini Metlika (Uradni list RS, št. 25/10, z p.).
2. Odlok o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode v Občini Metlika (Uradni list RS, št. 007-1/2014),
3. Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Metlika (Uradni list RS št. 31/13, z p.)

2.4 Pomen izrazov

Izrazi, uporabljeni v tem operativnem programu, imajo enak pomen, kot določata predpis, ki ureja emisijo snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, in predpis, ki ureja odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode. V nadaljevanju so podane obrazložitve najpogostejše uporabljenih oziroma ključnih izrazov na področju odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode.

Aglomeracija je območje poselitve, kjer sta poseljenost ali izvajanje gospodarske ali druge dejavnosti zgoščena tako, da je mogoče zbiranje komunalne odpadne vode v kanalizaciji in njeno odvajanje po kanalizaciji v komunalno čistilno napravo ali na končno mesto izpusta.

Blato je preostalo obdelano ali neobdelano blato iz komunalnih čistilnih naprav in preostalo blato iz obstoječih pretočnih greznic.

Čistilna naprava je naprava za čiščenje odpadne vode, ki zmanjšuje ali odpravlja njeno onesnaženost.

Eutrofikacija je proces večanja količine biomase v vodi kot posledica povečane koncentracije anorganskih hranil (npr. nitratov in fosfatov) v ekosistemu. Fenomen je najočitnejši v stoječih ali počasi tekočih vodnih telesih (jezerih, ribnikih, obalnih morjih, počasnih potokih), kjer je te snovi največkrat zastajajo.

Javna kanalizacija je kanalizacija, skupaj s čistilno napravo, ki zaključuje to kanalizacijo, ki je kot javna infrastruktura lokalnega pomena namenjena za izvajanje obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (v nadaljnjem besedilu: javna služba). Pri tem je kanalizacija sistem kanalov in jarkov ter z njimi povezanih tehnoloških sklopov in naprav, povezanih v kanalizacijsko omrežje, po katerem se zagotavlja odvajanje odpadne vode iz objektov ter ločeno od nje ali skupaj z njo tudi odvajanje padavinske odpadne vode s streh ali utrjenih, tlakovanih ali z drugim materialom prekritih površin objektov.

Komunalna odpadna voda je odpadna voda, ki nastaja v bivalnem okolju gospodinjstev zaradi rabe vode v sanitarnih prostorih, pri kuhanju, pranju in drugih gospodinjskih opravilih.

Komunalna odpadna voda je tudi odpadna voda, ki:

- nastaja v objektih v javni rabi ali pri drugih dejavnostih, če je po nastanku in sestavi podobna vodi po uporabi v gospodinjstvu,
- nastaja kot industrijska odpadna voda v proizvodnji ali storitveni ali drugi dejavnosti ali mešanica te odpadne vode s komunalno ali padavinsko odpadno vodo, če je po naravi in sestavi podobna odpadni vodi po uporabi v gospodinjstvu, njen povprečni dnevni pretok ne

presega 15 m³/dan, njena letna količina ne presega 4.000 m³, obremenjevanje okolja zaradi njenega odvajanja ne presega 50 PE in pri kateri za nobeno od onesnaževal letna količina ne presega predpisanih mejnih vrednosti letnih količin onesnaževal,

- nastaja kot industrijska odpadna voda, za katero iz posebnega predpisa, ki posamezna vprašanja emisije snovi in toplote pri odvajanju tovrstne industrijske odpadne vode ureja drugače, izhaja, da se za te industrijske odpadne vode ne uporablja, ali
- nastaja kot industrijska odpadna voda v napravi, za katero iz posebnega predpisa, ki posamezna vprašanja emisije snovi in toplote pri odvajanju industrijske odpadne vode iz tovrstne naprave ureja drugače, izhaja, da se za industrijske odpadne vode iz te naprave ne uporablja.

Nepretočna greznica je neprepusten zbiralnik, brez prekatov, namenjen za zbiranje komunalne odpadne vode.

Občutljivo območje je vodno telo površinske vode ali njegov del, ki je v skladu z merili iz Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode in s Pravilnikom o občutljivih območjih uvrščeno med občutljiva območja.

Obstoječa pretočna greznica je pretočna greznica, ki je bila zgrajena pred 31. decembrom 2015 v skladu s predpisi, ki so veljali v času gradnje, in obratuje na dan 31. decembra 2015. Odpadna voda je voda, ki se po uporabi ali kot posledica padavin onesnažena odvaja v javno kanalizacijo ali vode. Odpadna voda je lahko komunalna, industrijska ali padavinska odpadna voda.

Padavinska odpadna voda je odpadna voda, ki kot posledica meteornih padavin onesnažena odteka z utrjenih, tlakovanih ali z drugim materialom prekritih površin v vode ali se odvaja v javno kanalizacijo, razen če gre za padavinsko odpadno vodo, ki se zbira in odteka s površin objektov ali naprav za predhodno skladiščenje, predelavo, skladiščenje ali odstranjevanje odpadkov, razen njihovih streh, ali s funkcionalnih prometnih površin ob teh objektih in napravah, če na teh površinah poteka manipulacija z odpadki in bi lahko prišlo do onesnaženja površin.

Skupna čistilna naprava je naprava za čiščenje mešanice odpadnih voda, pri kateri delež obremenitve čistilne naprave, ki jo povzroča industrijska odpadna voda iz ene ali več istovrstnih naprav, presega 40 odstotkov, merjeno s KPK. Skupna čistilna naprava je del javne kanalizacije, če je namenjena za izvajanje javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode.

Vplivno območje kopalnih voda je območje, ki je določeno s predpisom, ki ureja upravljanje kakovosti kopalnih voda. To je območje vseh površinskih voda gorvodno od kopalne vode, vključno s 300 m širokim obrežnim pasom ob teh vodah, od koder je čas dotoka do gorvodne meje kopalne vode enak ali manjši od 48 ur.

Seznam okrajšav:

OP	operativni program
PE	populacijska enota
z p.	z posodobitvami

3 OBVEZNOSTI OBČINE ZA IZGRADNJO INFRASTRUKTURE ODVAJANJA IN ČIŠČENJA KOMUNALNE ODPADNE VODE

Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode je v skladu Zakonom o varstvu okolja opredeljeno kot obvezna občinska gospodarska javna služba odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode.

Obveznost občine je:

- da pripravi strateške razvojne dokumente, iz katerih so razvidne načrtovane investicije v infrastrukturo odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode iz aglomeracij,
- zagotavlja podatke o tekočih in predvidenih investicijah v infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode ministrstvu, pristojnemu za okolje,
- zagotovi projektno dokumentacijo za posamezne aglomeracije ali več aglomeracij skupaj, upoštevajoč predpise prostorskega načrtovanja,
- pripravi in sprejme načrte razvojnih programov za izvedbo investicij v komunalno infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode
- zagotovi finančno konstrukcijo,
- zagotovi izvedbo investicij in investicijskega vzdrževanja javne kanalizacije in komunalnih čistilnih naprav v skladu z nacionalnimi načrti in programi,
- sodeluje pri izvedbi skupnih projektov za zagotovitev ciljev uredbe. Prednostno se morajo povezovati v skupne programe občine na istem porečju ali občine, ki obremenjujejo z odpadnimi vodami isti vodonosnik podzemne vode.

Območje zagotavljanja javne službe je določeno z Uredbo o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode in je celotno območje posamezne občine. Območje izvajalca javne službe je določeno s predpisom občine.

Naloge izvajalca javne službe, ki se nanašajo na odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode in so obvezne storitve, so:

- odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, ki se odvaja v javno kanalizacijo, v skladu z 10. členom Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode ter dodatna obdelava komunalne odpadne vode v skladu z 11. členom Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode,
- redno vzdrževanje javne kanalizacije,
- prevzem in odvoz komunalne odpadne vode, ki se zbira v nepretočnih greznicah, v komunalno čistilno napravo ter njeno čiščenje,

- prevzem in odvoz blata iz malih komunalnih čistilnih naprav z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE, in iz malih komunalnih čistilnih naprav iz petega odstavka 21. člena Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (t. j. male komunalne čistilne naprave z zmogljivostjo, enako ali večjo od 50 PE, ki ni javna infrastruktura lokalnega značaja) na območje komunalne čistilne naprave, ki je opremljena za obdelavo blata,
- obdelava blata,
- pregledovanje malih komunalnih čistilnih naprav z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE,
- odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode, ki se odvaja v javno kanalizacijo z javnih površin,
- odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode, ki se odvaja v javno kanalizacijo s streh, če za to padavinsko odpadno vodo ni mogoče zagotoviti ravnanja v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo,
- odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode, ki se odvaja v javno kanalizacijo z zasebnih utrjenih površin, ki niso večje od 100 m² in pripadajo objektu, iz katerega se odvaja komunalna odpadna voda ali padavinska odpadna voda s streh, če tako določa občinski predpis, ki ureja javno službo,
- obveščanje uporabnikov javne službe,
- izdelava programa izvajanja javne službe,
- vodenje evidence o izvajanju javne službe,
- poročanje o izvajanju javne službe in
- priključevanje novih uporabnikov javne službe.

3.1 Občutljiva območja

S Pravilnikom o občutljivih območjih so vodna telesa površinskih voda iz predpisa, ki ureja določitev in razvrstitev vodnih teles površinskih voda, v skladu z merili iz 5. člena Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode uvrščena med občutljiva območja zaradi evtrofikacije ali občutljiva območja zaradi kopalnih voda. Med občutljiva območja zaradi evtrofikacije so uvrščena tista vodna telesa površinskih voda, pri katerih je mogoče ugotoviti ali pričakovati evtrofikacijo. Med občutljiva območja zaradi kopalnih voda so uvrščena tista vodna telesa površinskih voda, na katerih so določene kopalne vode. S Pravilnikom o občutljivih območjih so določena tudi prispevna območja občutljivih območij, ki so določena po hidrografskih razvodnicah.

3.2 Merila, zahteve in roki za aglomeracije

3.2.1 Merila za določitev aglomeracij

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode v 20. členu navaja merila za določitev aglomeracij, ki se določijo na območjih, kjer je gostota obremenjenosti zaradi nastajanja komunalne odpadne vode, izražena v PE na hektar (PE/ha), enaka ali večja od 10 PE/ha, in je obremenitev zaradi nastajanja komunalne odpadne vode, izražena s skupnim številom PE enaka ali večja od 50 PE.

Glede na 20.c člen uredba določa aglomeracije in njihove obremenitve, ki so definirane v prilogah uredbe. Ministrstvo, pristojno za okolje, vsako leto preveri podatke o številu stalno prijavljenih prebivalcev in dodatni obremenitvi iz prejšnjega člena za preteklo koledarsko leto. Pri preveritvi podatkov upošteva stanje na 31. december preteklega leta. Če ministrstvo ugotovi, da se skupna obremenitev aglomeracije spremeni za več kot 30 odstotkov ali se spremeni tako, da bi zaradi te spremembe po tej uredbi veljale drugačne zahteve glede odvajanja ali čiščenja komunalne odpadne vode, pri izračunu stopnje priključenosti na posamezno vrsto ureditve upošteva novelirane podatke o obremenitvi zaradi nastajanja komunalne odpadne vode, izračunane iz podatkov o številu stalno prijavljenih prebivalcev, ter novelirane podatke o dodatni obremenitvi. Ob začetku priprave projektne dokumentacije za načrtovano komunalno opremljanje, naj se zato vsakokrat preveri aktualne podatke ministrstva.

3.2.2 Zahteve in roki

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode določa obveznost opremljanja aglomeracij z javno infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode ter obveznost odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode kot obvezno storitev javne službe. Roke za izpolnitev predpisanih zahtev za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 2.000 PE, določa pristopna pogodba RS k EU, kjer so določeni naslednji roki za izpolnitev predpisanih zahtev (navedeni samo relevantni za našo občino):

- odvajanje komunalne odpadne vode po javni kanalizaciji bi moralo biti zagotovljeno najpozneje do **31. decembra 2010** za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 15.000 PE, in najpozneje do **31. decembra 2015** za aglomeracije s skupno obremenitvijo, **enako ali večjo od 2.000 PE in manjšo od 15.000 PE;**
- odvajanje komunalne odpadne vode po javni kanalizaciji z iztokom v občutljivo območje ali v vodo na prispevnem območju občutljivega območja bi moralo biti zagotovljeno najpozneje do **31. decembra 2008** za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo

od 10.000 PE, in najpozneje do 31. decembra 2015 za aglomeracije s skupno obremenitvijo, **enako ali večjo od 2.000 PE in manjšo od 10.000 PE;**

- sekundarno čiščenje komunalne odpadne vode, ki se odvaja po javni kanalizaciji, bi moralo biti pred posrednim ali neposrednim odvajanjem v vodo zagotovljeno najpozneje do **31. decembra 2010** za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 15.000 PE, in najpozneje do 31. decembra 2015 za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od **2.000 PE in manjšo od 15.000 PE;**
- primerno čiščenje komunalne odpadne vode, ki se odvaja po javni kanalizaciji, bi moralo biti pred posrednim ali neposrednim odvajanjem v vodo zagotovljeno najpozneje do 31. decembra 2015 za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od **50 PE in manjšo od 2.000 PE.**

V naši občini je le aglomeracija Metlika večja od 2.000 PE (ter hkrati manjša od 10.000 PE), ki je izpolnila pogoje iz prvih treh alinej. V aglomeraciji Metlika je zagotovljeno tudi terciarno čiščenje, kot ga dodatno zahteva naša Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode. Tudi zadnja alineja za manjše aglomeracije je izpolnjena, saj je primerno čiščenje tam, kjer se komunalna odpadna voda odvaja po javni kanalizaciji, zagotovljeno.

Za aglomeracije s skupno obremenitvijo, **enako ali večjo od 50 PE in manjšo od 2.000 PE**, kjer se komunalna odpadna voda še ne odvaja po javni kanalizaciji, so v Uredbi o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode določene obveznosti oziroma roki za izpolnitev predpisanih zahtev. Za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 500 PE in manjšo od 2.000 PE, če gre za iztok v občutljivo območje ali v vodo na prispevnem območju občutljivega območja ali v vodo na vodovarstvenem območju, mora biti odvajanje komunalne odpadne vode po javni kanalizaciji in primerno čiščenje te komunalne odpadne vode zagotovljeno najpozneje do **31. decembra 2025**. Za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 50 PE in manjšo od 500 PE, če gre za iztok v občutljivo območje ali v vodo na prispevnem območju občutljivega območja ali v vodo na vodovarstvenem območju, in za aglomeracije s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 50 PE in manjšo od 2.000 PE, če ne gre za iztok v občutljivo območje ali v vodo na prispevnem območju občutljivega območja ali v vodo na vodovarstvenem območju, mora biti odvajanje komunalne odpadne vode po javni kanalizaciji in primerno čiščenje te komunalne odpadne vode zagotovljeno najpozneje do **31. decembra 2027**.

3.3 Zahteve za objekte na območju zunaj meja aglomeracij

Za komunalno odpadno vodo, ki nastaja v objektu zunaj meja aglomeracije, mora biti pred odvajanjem v vodo zagotovljeno čiščenje tako, da parametri onesnaženosti ne presegajo mejnih vrednosti te uredbe, ki veljajo za primerno čiščenje.

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode določa obveznosti lastnikov objektov na območju zunaj meja aglomeracij oziroma na območjih, ki niso opremljena z javno kanalizacijo in opremljanje z javno kanalizacijo tudi ni predpisano. Lastniki objektov morajo zagotoviti:

- odvajanje v javno kanalizacijo, če je območje opremljeno z javno kanalizacijo ali odvajanje v javno kanalizacijo sosednje aglomeracije, če je dolžina kanalizacijskega priključka manjša od 100 m, če je gradnja kanalizacijskega priključka tehnično izvedljiva in pri tem ne nastanejo nesorazmerno visoki stroški glede na koristi za okolje,
 - čiščenje komunalne odpadne vode v mali komunalni čistilni napravi z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE, tako, da parametri onesnaženosti ne presegajo mejnih vrednosti iz Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, predpisane pri primernem čiščenju, če gre za malo komunalno čistilno napravo, ki ni tipska mala komunalna čistilna naprava, ali
 - čiščenje komunalne odpadne vode v tipski mali komunalni čistilni napravi, za katero je iz izjave o lastnostih razvidno, da učinek čiščenja dosega 80 % glede na parameter KPK.
- Ne glede na navedeno, lahko lastnik objekta na območju izven meja aglomeracije, če niso izpolnjeni pogoji za odvajanje v javno kanalizacijo, za komunalno odpadno vodo iz objekta zagotovi čiščenje v mali komunalni čistilni napravi z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE, ki je sestavljena iz enote za mehansko čiščenje, ki je gradbeni proizvod v skladu s standardom SIST EN 12566-1 (predizdelana pretočna greznica), SIST EN 12566-4 (na mestu vgradnje sestavljena pretočna greznica) ali drugim enakovrednim, mednarodno prizanim standardom, iz katere se odpadna voda odvaja prek enote za nadaljnje čiščenje, filtracijo ali infiltracijo.

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode določa tudi nekatere druge izjemne primere, in sicer lahko:

- lastnik enostanovanjske ali dvostanovanjske stavbe ali stavbe za kratkotrajno nastanitev brez restavracije ali druge gostinske stavbe za kratkotrajno nastanitev (npr. planinska ali lovsko koča), kjer oskrba s pitno vodo iz javnega vodovoda ni zagotovljena, na območju zunaj meja aglomeracije, če ne gre za objekt, za katerega je možna priključitev na javno kanalizacijo, za komunalno odpadno vodo iz te stavbe zagotovi čiščenje v mali komunalni čistilni napravi z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE, ki je sestavljena iz enote za mehansko čiščenje (pretočna greznica), iz katere se odpadna voda odvaja prek enote za

nadaljnje čiščenje, filtracijo ali infiltracijo v skladu s prejšnjim odstavkom in ki ustreza predpisanim pogojem iz uredbe, ali

- lastnik objekta na območju zunaj meja aglomeracije, ki ni objekt, za katerega je možna priključitev na javno kanalizacijo, in je obremenjevanje okolja zaradi nastajanja komunalne odpadne vode v objektu manjše od 50 PE, za komunalno odpadno vodo iz tega objekta zagotovi zbiranje v nepretočni greznici, če so izpolnjeni pogoji, predpisani v Uredbi o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode.

V primeru novogradenj se zagotavljanje minimalne komunalne oskrbe objekta dokazuje v postopkih v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

Za lastnike obstoječih objektov, za katere je bilo izdano gradbeno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, pred 14. decembrom 2002 ali, ki so bili v uporabi pred tem dnem, na območju, ki ni opremljeno z javno kanalizacijo in kjer opremljanje z javno kanalizacijo tudi ni predpisano, so z Uredbo o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode določeni naslednji prehodni roki za prilagoditev odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode predpisanim zahtevam:

- najpozneje ob prvi rekonstrukciji objekta od začetka veljavnosti te uredbe, če je ureditev odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v skladu s predpisi, ki so veljali v času gradnje;
- najpozneje do 31. decembra 2025, če se komunalna odpadna voda odvaja v okolje brez kakršnega koli čiščenja oziroma obstoječa ureditev odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode ni v skladu s predpisi, ki so veljali v času gradnje;
- najpozneje do roka, določenega v pravnomočnem okoljevarstvenem dovoljenju za obratovanje naprave, če gre za industrijsko stavbo na območju naprave, in
- najpozneje do 31. decembra 2025, če gre za industrijsko stavbo na območju naprave, za katero okoljevarstveno dovoljenje še ni izdano, pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja ni predpisana ali v pravnomočnem okoljevarstvenem dovoljenju za obratovanje naprave rok ni predpisan.

Za lastnike obstoječih objektov zunaj meja aglomeracij, če so izpolnjeni pogoji za priklop na javno kanalizacijo, je rok za priključitev na javno kanalizacijsko omrežje najpozneje šest mesecev po začetku obratovanja komunalne čistilne naprave, ki zaključuje to javno kanalizacijsko omrežje, ali najpozneje šest mesecev po pridobitvi uporabnega dovoljenja za javno kanalizacijsko omrežje, če je to javno kanalizacijsko omrežje priključeno na komunalno čistilno napravo. Do navedenih rokov lahko lastniki obstoječih objektov za

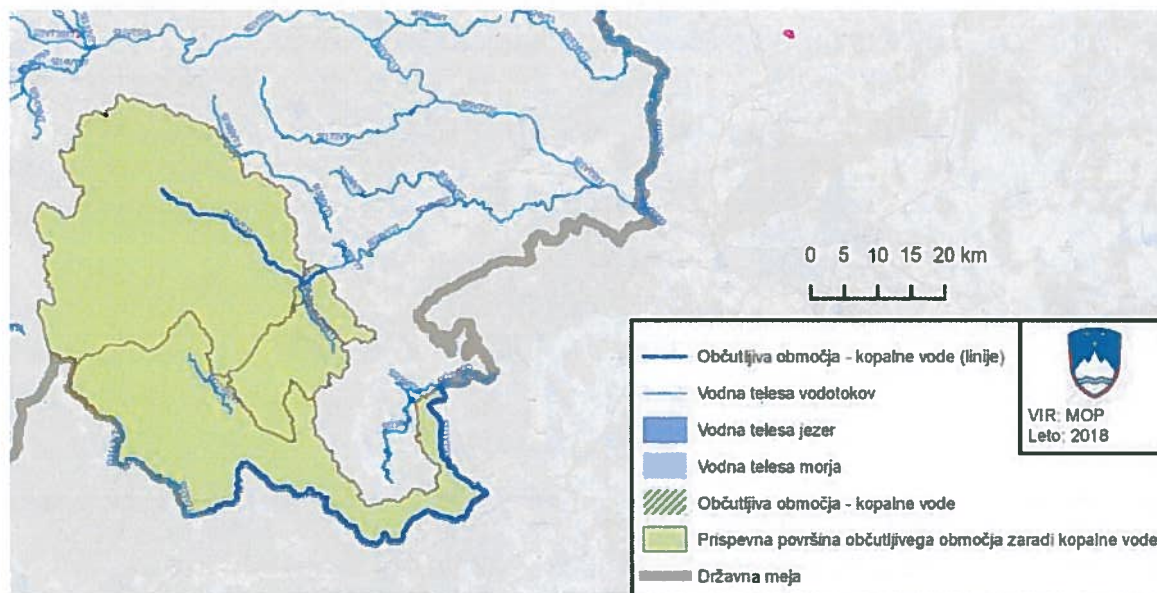
čiščenje komunalne odpadne vode uporabljajo obstoječe pretočne greznice ali komunalno odpadno vodo zbirajo v obstoječi nepretočni greznici, pri čemer mora biti za blato ali komunalno odpadno vodo zagotovljeno ravnanje v skladu z zahtevami Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode.

4 PREGLED STANJA NA PODROČJU ODVAJANJA IN ČIŠČENJA ODPADNE VODE TER RAVNANJA Z ODPADNIM BLATOM V OBČINI METLIKA

Občina Metlika obsega 109 km², ima 59 naselij in šteje 8.369 prebivalcev (2020). Razpršenost naselij in topografija neugodno vplivata na dinamiko opremljanja prebivalstva z komunalno infrastrukturo, saj te značilnosti izrazito podražijo strošek investicije, merjen na prebivalca. Sorazmerno temu se to odraža tudi v ceni omrežnine, ki jo občani plačujejo lokalnemu komunalnemu podjetju.

V občini imamo tudi območje Nature 2000, ki pa ne vpliva pomembneje na program odvajanja komunalne odpadne vode. Občutljivih območij, povezanih z eutrofikacijo nimamo, imamo pa občutljiva območja, povezana s kopalnimi vodami. Gre za območje reke Kolpe, ki se razteza od izvira Kolpe in seže do Primostka. Prispevna površina je prikazana z zeleno barvo na spodnji sliki. Nenavadno je, da to območje ni razširjeno do točke, ko Kolpa zapušča našo občino (in državo), saj so aktivna kopališča tudi denimo v Križevski vasi, na Želebeju in pod vasjo Božakovo. Ne glede na državno opredeljene prispevne površine občutljivega območja zaradi kopalne vode je smiselno, da sami upoštevamo območje ob Kolpi vsaj do Božakovega.

Slika 4/1: Občutljiva območja kopalne vode (del slike)

Vir: Državni operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (2020)

V spodnji tabeli je pregled naselij v občini, naveden po abecednem redu. Podatki o številu prebivalcev in številu stavb je povzet po centralnem registru prebivalstva 2020.

Tabela 2: Naselja, število prebivalcev in stavb v Občini Metlika

	Naselje	Št. prebiv.	Št. stavb		Naselje	Št. prebiv.	Št. stavb
1	Bereča vas	188	79	31	Krašnji Vrh	16	8
2	Boginja vas	28	14	32	Krivoglavice	65	18
3	Bojanja vas	130	75	33	Križevska vas	204	83
4	Boldraž	52	32	34	Krmačina	22	11
5	Boršt	61	19	35	Mačkovec	6	4
6	Božakovo	136	39	36	Malo Lešče	30	11
7	Božič Vrh	12	3	37	Metlika	3031	963
8	Brezovica	78	81	38	Mlake	18	3
9	Bušinja vas	132	64	39	Okljuka	13	4
10	Čurile	163	45	40	Otok	65	40
11	Dole	58	20	41	Podzemelj	155	79
12	Dolnja Lokvica	91	57	42	Prilozje	36	14
13	Dolnje Dobravice	75	19	43	Primostek	150	53
14	Dolnji Suhor	73	44	44	Radoši	16	4
15	Drage	25	21	45	Radovica	287	164
16	Dragomlja vas	102	44	46	Radoviči	92	34
17	Drašiči	205	173	47	Rakovec	51	16
18	Geršiči	51	18	48	Ravnace	36	18
19	Gornja Lokvica	186	104	49	Rosalnice	420	114
20	Gornje Dobravice	38	18	50	Sela pri Jugorju	38	12
21	Gornji Suhor	91	49	51	Slamna vas	118	41
22	Grabrovec	173	82	52	Svržaki	141	31
23	Gradac	381	148	53	Škempljavec	20	15
24	Grm	47	20	54	Škrilje	16	8
25	Hrast pri Jugorju	130	75	55	Trnovec	105	41
26	Jugorje pri Metliki	42	16	56	Vidošiči	27	17
27	Kamenica	9	1	57	Zemelj	54	35
28	Kapljišče	31	8	58	Želebej	43	16
29	Klošter	89	25	59	Železniki	27	17
30	Krasinec	190	76				

Posebej je potrebno upoštevati vodovarstvena območja, ki nam služijo kot viri pitne vode za našo občino. V okviru teh območij, ki so razvrščena v kategorije, je potrebno upoštevati

omejitve, javna kanalizacijska infrastruktura pa bo, v kolikor še ni zgrajena, pripomogla k zagotavljanju kakovostne pitne vode.

4.1 Obstoječi javni kanalizacijski sistemi in čistilne naprave

Ob koncu leta 2021 upravlja Komunala Metlika z desetimi sistemi odvajanja odpadnih vod ter z ravno toliko čistilnimi napravami. Zadnja pridobitev je čistilna naprava na Grabrovcu, ki je začela z obratovanjem konec leta 2020.

Tabela3: Kanalizacijski sistemi v Občini Metlika

	Sistem	Leto*	Št. oseb	Št. stavb
1	Metlika	1981	3005	1307
2	Krasinec	2000	172	62
3	Rosalnice	2000	406	125
4	Podzemelj	2007	121	51
5	Suhor	2009	126	66
6	Gradac	2010	352	127
7	Radovica	2011	244	94
8	Drašiči	2013	149	57
9	Bušinja vas	2014	111	47
10	Grabrovec	2020	25	12

*Začetek delovanja

V občini Metlika je tako javni kanalizacijski sistem v funkciji v mestu Metlika in naseljih Rosalnice, Čurile, Krasinec, Gornji in Dolnji Suhor, Gradac, Radovica, Drašiči, Bušinja vas, Križevska vas in Grabrovec. Sistemi so v dobrem stanju, z izjemo na Krasincu, kjer je potrebna obnova celotnega kanalizacijskega sistema. Našteta naselja niso v celoti pokrita, tako v aglomeraciji Metlika še ni rešeno naselje Svržaki, Boriha ter nekaj hiš na Veselici. Delno sta rešena tudi Suhor in Grabrovec, kjer je potrebno preostanek investicije umestiti v okviru tega operativnega programa.

Zaradi geografske razpršenosti ima vsak kanalizacijski sistem tudi svojo čistilno napravo. V grobem se procesi za čiščenje odpadnih vod delijo glede na procese:

A: procesi s suspendirano biomaso:

- klasična čistilna naprava z aktivnim blatom,
- čistilna naprava s podaljšano aeracijo,

- SBR ali šaržni biološki reaktor,
- MBR ali membranski bio reaktor,

B: procesi s pritrjeno biomaso:

- tehnologija MBBR (moving batch bio reactor oz. tehnologija z lebdečimi nosilci biomase),
- tehnologija z rotirajočimi nosilci biomase (biodisk),
- tehnologija s fiksnimi nosilci biomase,

C: rastlinske čistilne naprave (RČN).

V Občini Metlika so v uporabi tri vrste čistilnih naprav, in sicer klasična čistilna naprava z aktivnim blatom, tehnologija z rotirajočimi delci biomase (biodisk) in rastlinske čistilne naprave.

Tabela 4: Čistilne naprave v Občini Metlika

	Sistem	Leto	Zmogljivost v PE	Vrsta
1	Metlika	2003	4500	Aeracijska
2	Krasinec	2000	250	Rastlinska
3	Rosalnice	2000	600	Bio - disk
4	Podzemelj	2007	700	Bio - disk
5	Suhor	2009	250	Bio - disk
6	Gradac	2010	700	Aeracijska
7	Radovica	2011	350	Aeracijska
8	Drašiči	2013	300	Aeracijska
9	Bušinja vas	2014	250	Rastlinska
10	Grabrovec	2020	200	Bio - disk

4.1.1 Praznjenje greznic

Komunala Metlika d. o. o. izvaja praznjenje greznic in prevzema blato iz malih komunalnih čistilnih naprav po programu. Lastnikom obstoječih greznic in MKČN se praznjenje grezničnih gošč opravlja enkrat v treh letih. V kolikor je potrebno praznjenje pogostejše, je to izredni odvoz, ki se izvede proti plačilu stranke po veljavnem ceniku. Blato se obdeluje na čistilni napravi Metlika. Preostanek blata se preda v postopek odlaganja na CeROD, s katerim imamo sklenjeno pogodbo o odlaganju. Na letni ravni tako predamo dobrih 600 ton komunalnega

blata, kar predstavlja pomemben delež stroška naše storitve, saj je poleg visoke cene odlaganja potrebno upoštevati tudi strošek logistike oziroma prevoza blata do deponije.

4.2 Aglomeracije v Občini Metlika

Po novelaciji aglomeracij v letu 2019 po kriterijih Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne vode imamo v občini Metlika 13 aglomeracij (Tabela 5). Med temi le ena presega mejo 2000 PE, in sicer aglomeracija Metlika, vse ostale pa sodijo v velikostni razred 50 do 500 PE, kar je pomembno pri določanju rokov za opremljanje z javno kanalizacijo.

Tabela 5: Aglomeracije v občini Metlika

ID	Aglomeracija	PE	Št. stavb	% priključ.	Naselja
6039	METLIKA	3.785	1130	90,8	Metlika, Čurile, Rosalnice, Križevska, vas, Svržaki
5947	GRADAC	454	171	77,3	Gradac, Klošter
5991	KRASINEC	186	64	99,5	Krasinec
5889	SUHOR	270	131	26,3	D. Suhor, Hrast, Bereča vas, Drage, G. Suhor
5997	PODZEMELJ	185	96	63,2	Podzemelj, Zemelj
5995	PRIMOSTEK	150	53	0	Primostek
6008	BUŠINJA VAS	242	100	51,2	Bušinja vas, Bereča vas
6033	SLAMNA VAS	118	38	0	Slamna vas
6007	GRABROVEC	104	41	24	Grabrovec
6052	RADOVICA	272	133	89,7	Radovica
6042	DRAŠIČI	173	65	92,5	Drašiči
6043	BOŽAKOVO	144	41	0	Božakovo, Želebej
50009	BOJANJA VAS	102	40	0	Bojanja vas
SKUPAJ		6185	2103		

Vir: CRP 2020

Rok izvedbe za aglomeracijo Metlika je bil 31.12.2015, za vse ostale aglomeracije pa je predpisani rok 31.12.2023. Pričakovati je, da bodo ti roki podaljšani, saj je v naslednjih treh letih nemogoče pričakovati opremljanje vseh še neopremljenih aglomeracij z javno kanalizacijo. Podobna oziroma še slabša je situacija tudi v večini drugih občin v Sloveniji. Sofinanciranja s strani evropskih sredstev zaenkrat ni pričakovati, prav tako ne s strani države. Izjema so romska naselja, kjer bo država aktivno sodelovala. Tako že imamo vri sofinanciranja za naselje v Svržakih, podobno je pričakovati tudi za Boriho.

5 UKREPI ZA ZAGOTAVLJANJE ODVAJANJA IN ČIŠČENJA ODPADNE VODE

Na osnovi Državnega operativnega programa, ekonomske ocene upravičenosti opremljanja, projekcije razvoja določenega območja ter okoljskih dejavnikov smo sprejeli odločitev, da se v občini Metlika določene aglomeracije, torej osnovna stopnja operativnega programa, opremijo z javnim kanalizacijskim sistemom ter ustreznim čiščenjem odpadne komunalne vode. Ukrep, ki pomeni gradnjo javne kanalizacije znotraj območij poselitve iz osnovne stopnje operativnega programa, ima prednost pred ukrepi, ki pomenijo gradnjo javne kanalizacije znotraj območij poselitve iz dodatnih stopenj operativnega programa. Dodatne stopnje operativnega programa pokrivajo območja izven aglomeracij, kjer nas država ne zavezuje h graditvi javne kanalizacije.

5.1 Opremljanje naselij v aglomeraciji

Izmed 13 aglomeracij so tri takšne, kjer se opremljanje ne bo izvajalo (Slamna vas, Božakovo, Bojanja vas). Tri aglomeracije so opremljene v polnem predvidenem obsegu (Krasinec, Radovica, Drašiči), medtem ko jih je šest opremljenih le delno.

Tabela 6: Načrt opremljanja z javno kanalizacijo osnovnega programa

Aglomeracija	Št. PE	Priključeni PE	Nepriključeni PE	Naselja za opremiti	Predvideno opremljanje
METLIKA	3785	3461	324	Svržaki, Boriha	DA
GRADAC	454	351	103	Klošter	DA
GRABROVEC	104	25	79	Grabrovec II. faza	DA
PRIMOSTEK	150	0	150	Primostek	DA
SUHOR	270	71	199	Hrast	Hrast
DRAŠIČI	173	160	13	-	
KRASINEC	186	185	1	-	
RADOVICA	272	244	28	-	
BUŠINJA VAS	242	124	118	Bereča vas	NE
PODZEMELJ/ZEM.	185	117	68	Zemelj	DA
SLAMNA VAS	118	0	118	Slamna vas	NE
BOŽAKOVO	144	0	144	Božakovo	NE
BOJANJA VAS	102	0	102	Bojanja vas	NE

Aglomeracije, ki po tem operativnem programu niso predvidene za opremljanje, se opremljajo z individualnimi malimi čistilnimi napravami.

Ravno tako morajo objekti v aglomeraciji, ki nimajo možnosti priklopa na kanalizacijsko omrežje, dolžina kanalizacijskega priključka presega dolžino 100 m, gradnja kanalizacijskega priključka tehnično ni izvedljiva ali bi gradnja kanalizacijskega priključka povzročala nesorazmerne stroške glede na koristi za okolje, odvajanje in čiščenje odpadne vode rešiti z individualno malo komunalno čistilno napravo.

Za objekte, ki so po tem operativnem programu predvideni za opremljanje z individualnimi malimi čistilnimi napravami, zagotavlja Občina Metlika subvencioniranje skladno s Pravilnikom o dodelitvi nepovratnih finančnih sredstev za namen nakupa in vgradnje malih čistilnih naprav v Občini Metlika.

5.1.1 Aglomeracija Metlika

V aglomeracijo Metlika sodi mesto Metlika, Križevska vas, Svržaki, Čurile, Rosalnice ter romsko naselje Boriha. Potrebno je zagotoviti kanalizacijsko omrežje še za naselje Svržaki ter romsko naselje Boriha.

Slika 5/1: Aglomeracija Metlika (6039)

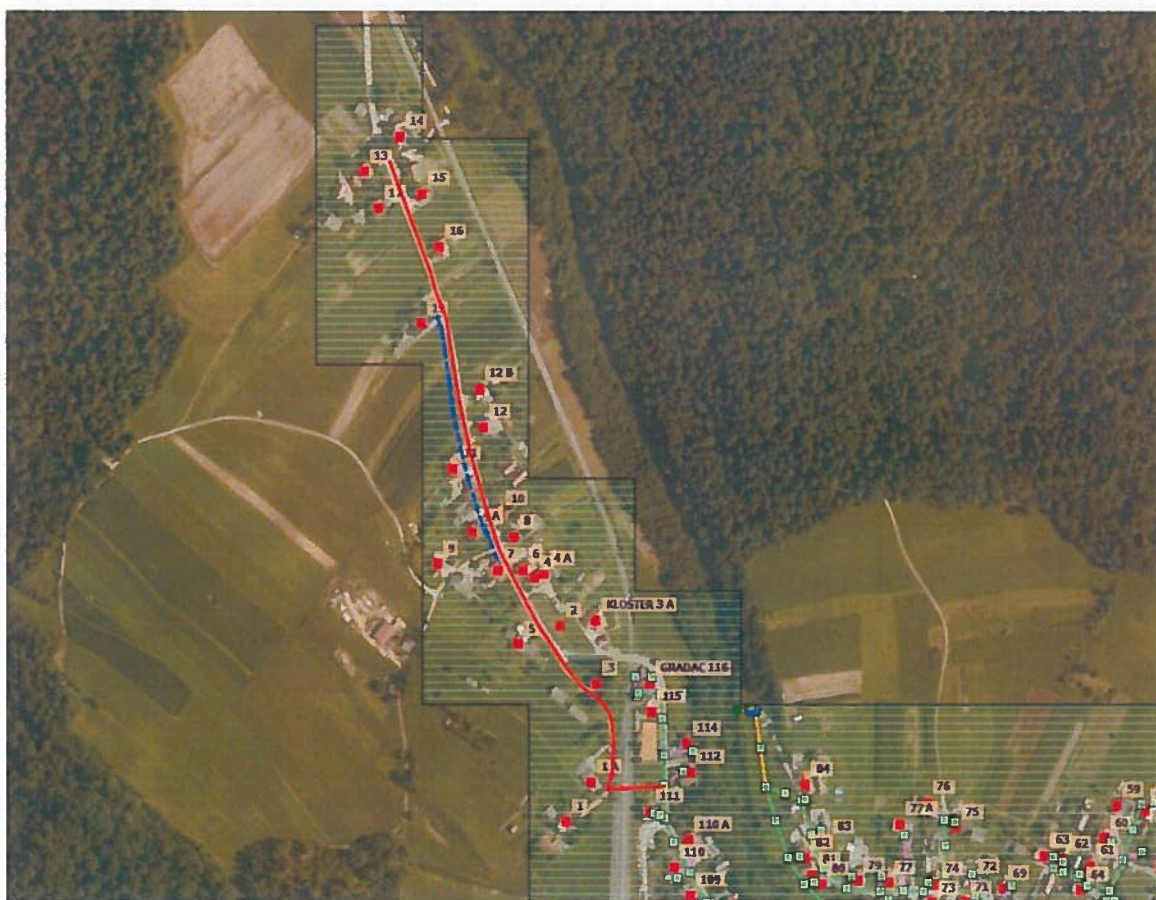

Za Svržake so že zagotovljena sofinancerska sredstva za investicijo, ki bo v dveh korakih izpeljana do leta 2023. Kanalizacijsko omrežje se bo navezalo na obstoječi kanalizacijski sistem Rosalnice. Boriha, kot edino preostalo neopremljeno območje, bo po pričakovanjih prav tako sofinancirano s strani države, vendar je pred tem potrebno povečati kapacitete čistilne naprave v Rosalnicah. Poleg tega je v tem naselju težava neurejeno lastništvo in nelegalna gradnja, kar bi bilo potrebno rešiti pred realizacijo projekta.

5.1.2 Aglomeracija Gradac

Aglomeracija Gradac je druga največja aglomeracija v občini in obsega naselji Gradac in Klošter. Naselje Gradac je v celoti opremljeno, preostaja še Klošter, za katerega je pripravljena tudi že projektna dokumentacija. Navezava bo potekala na obstoječi kanalizacijski sistem in čistilno napravo v Gradacu. Po zadnjih podatkih na območju Kloštra živi 89 oseb, opremiti je potrebno 24 stavb.

Slika 5/2: Klošter v aglomeraciji Gradac (5947)

5.1.3 Aglomeracija Krasinec

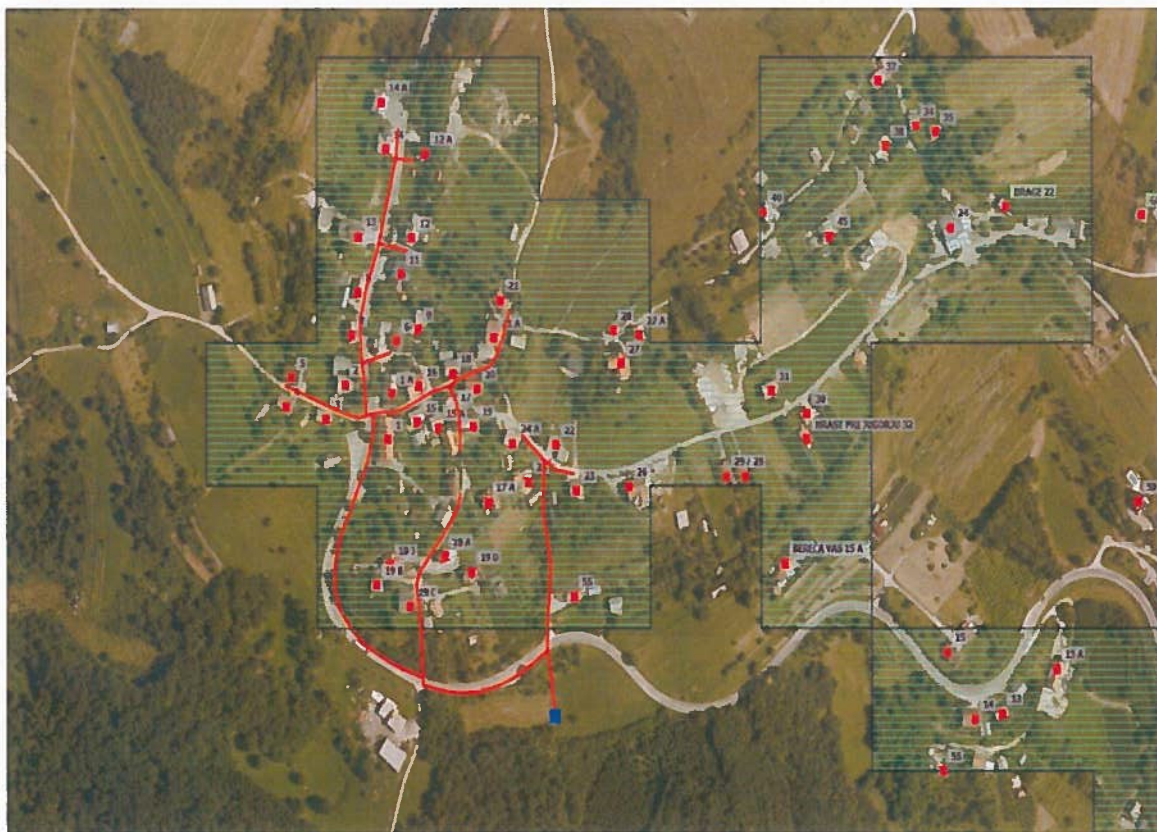
Gre za opremljeno območje, kjer smo postavili tudi prvo biološko čistilno napravo v naši občini. Kljub temu, da ne gre za zelo staro infrastrukturo, saj je bila narejena v devetdesetih prejšnjega stoletja, je potrebno omrežje delno prenoviti. Številne okvare so posledica neoptimalne gradnje ter okoljskih dejavnikov. Prenova bo predvidoma izvedena po fazah, skupaj z obnovo vodovodnega sistema. Po obsegu gre za približno tretjino kanalizacijskega omrežja.

5.1.4 Aglomeracija Suhor

V aglomeracijo Suhor sodijo Dolnji Suhor in Hrast ter delno Gornji Suhor in Bereča vas. Naselji Gornji in Dolnji Suhor sta že delno opremljeni s kanalizacijskim sistemom. Potrebno je urediti še kanalizacijsko omrežje za naselje Hrast.

V naselju Hrast je potrebno priključiti na javno kanalizacijo 66 stavb, na območju stalno prebiva 130 ljudi. Med objekti je veliko počitniških hiš in zidanic, kar še dodatno povečuje potencial območja.

Slika 5/3: Hrast v aglomeraciji Suhor (5889)

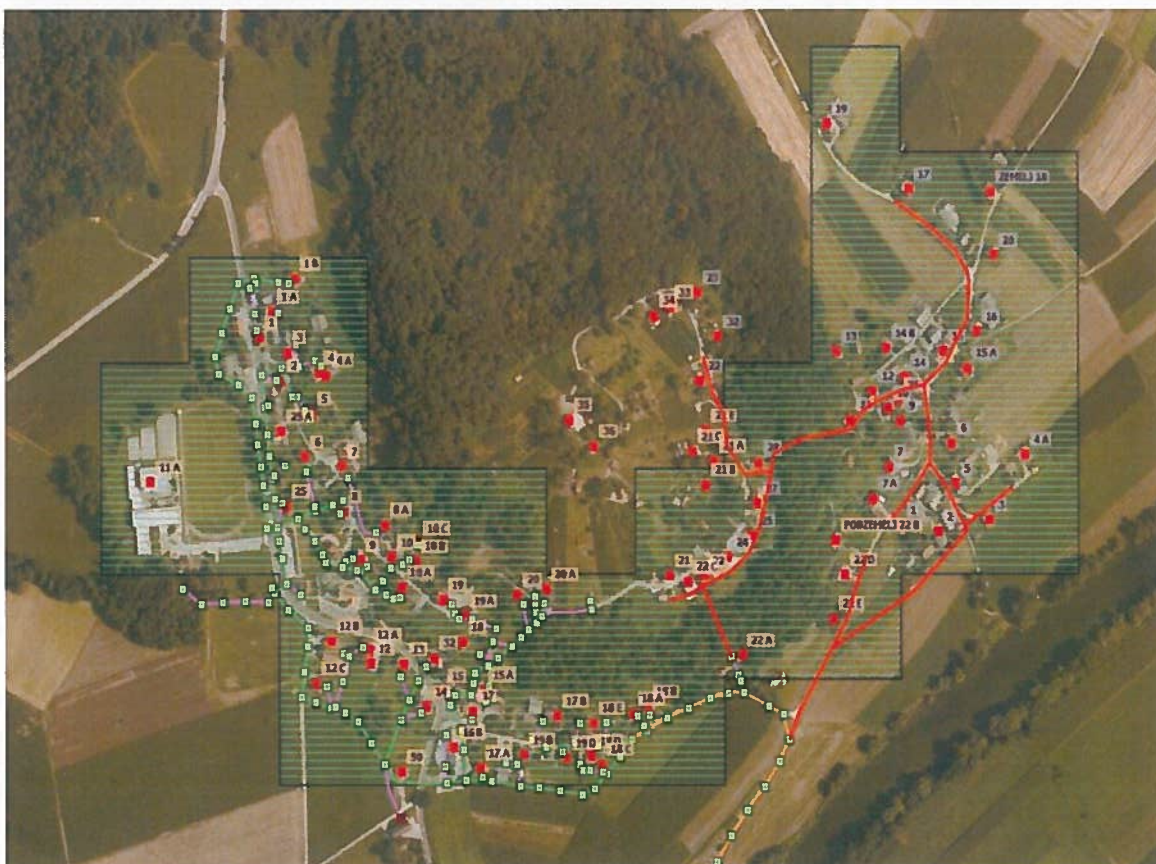

Pri še neopremljenem delu naselja Gornji Suhor je neopremljenih 11 stavb, na območju živi 40 ljudi. Zaradi previsokega stroška opremljanje tega območja ni smiselna in tudi ne bo izvedena.

5.1.5 Aglomeracija Podzemelj/Zemelj

V aglomeracijo Podzemelj/Zemelj sodita naselji Podzemelj ter Zemelj. Naselje Podzemelj je že opremljeno s kanalizacijskim sistemom, opremiti je potrebno še Zemelj, za katerega je predvidena navezava na obstoječe kanalizacijsko omrežje Podzemelj. Potrebno je priključiti še 33 objektov, v naselju Zemelj živi 53 prebivalcev. Aglomeracija Podzemelj/Zemelj leži na vplivnem območju kopalnih voda, zato je potreba po ustrezni zaščiti pred onesnaženjem s odpadno komunalno vodo toliko večja. V bližini se nahaja kopališče/kamp Podzemelj in kopališče Otok, ter nizvodna kopališča na Primostku in v Križevski vasi. Potrebna bo tudi časovna uskladitev s projektom povečanja kapacitete čistilne naprave Podzemelj, saj je v času poletne sezone zaradi velikega števila obiskovalcev kampa v Podzemlju čistilna naprava na robu zmogljivosti že sedaj, ob novih priključitvah pa bi se preobremenjenost samo še stopnjevala, kar bi lahko bistveno znižalo učinkovitost čiščenja. V času kopalne sezone je v skladu s predpisi potrebno zagotoviti dodatno obdelavo (dezinfekcijo) komunalne odpadne vode na sami čistilni napravi Podzemelj.

Slika 5/4: Zemelj v aglomeraciji Podzemelj/Zemelj (5997)

5.1.6 Aglomeracija Primostek

Aglomeracija Primostek je med manjšimi aglomeracijami, v katero sodi naselje Primostek ter dve hiši iz naselja Križevska vas. Skupaj je potrebno opremiti z kanalizacijskim omrežjem 54 objektov, v katerih prebiva 150 ljudi. Kanalizacijski sistem na Primostku bo samostojen, z lastno čistilno napravo. Pri pripravi projekta čistilne naprave je potrebno upoštevati dodatne obremenitve, ki bodo izhajale iz kampa Primostek, ki je trenutno v fazi spremembe tržne zasnove, ki bo temeljila na bolj množičnem obisku v času kopalne sezone. Do sedaj je bila usmerjenost v nadstandardni kamp, ki je sprejemal le zelo omejeno število gostov. Število dnevnih obiskovalcev je bilo prav tako nizko zaradi objektivnih ovir, kot je na primer težavno parkiranje.

Tudi aglomeracija Primostek leži na vplivnem območju kopalnih voda, kar prinese s sabo vse potrebne ukrepe, kakor tudi procesne postopke na čistilni napravi v času kopalne sezone.

Slika 5/5: Aglomeracija Primostek (5995)

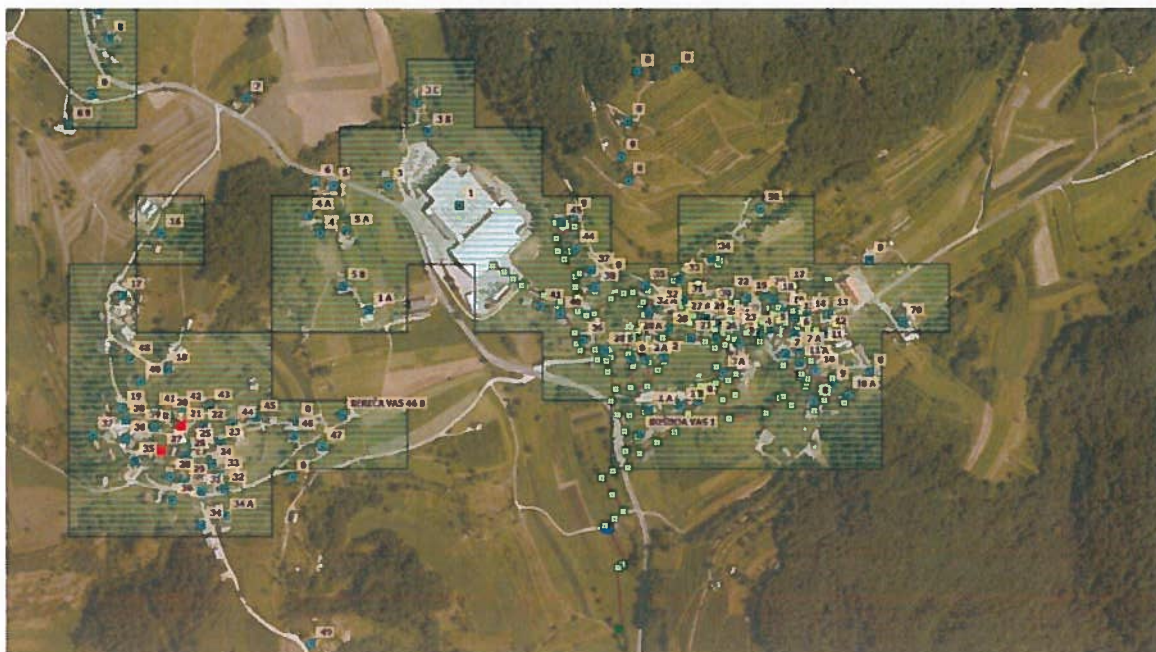

5.1.7 Aglomeracija Bušinja vas

V aglomeracijo Bušinja vas sodita naselje Bušinja vas in Bereča vas. Naselje Bušinja vas je že opremljeno z kanalizacijskim sistemom. Za naselje Bereča vas zaradi visokih stroškov

gradnja javnega kanalizacijskega sistema ni smiselna. V naselju živi 110 prebivalcev in šteje 41 objektov.

Slika 5/6: Aglomeracija Bušinja vas (6008)

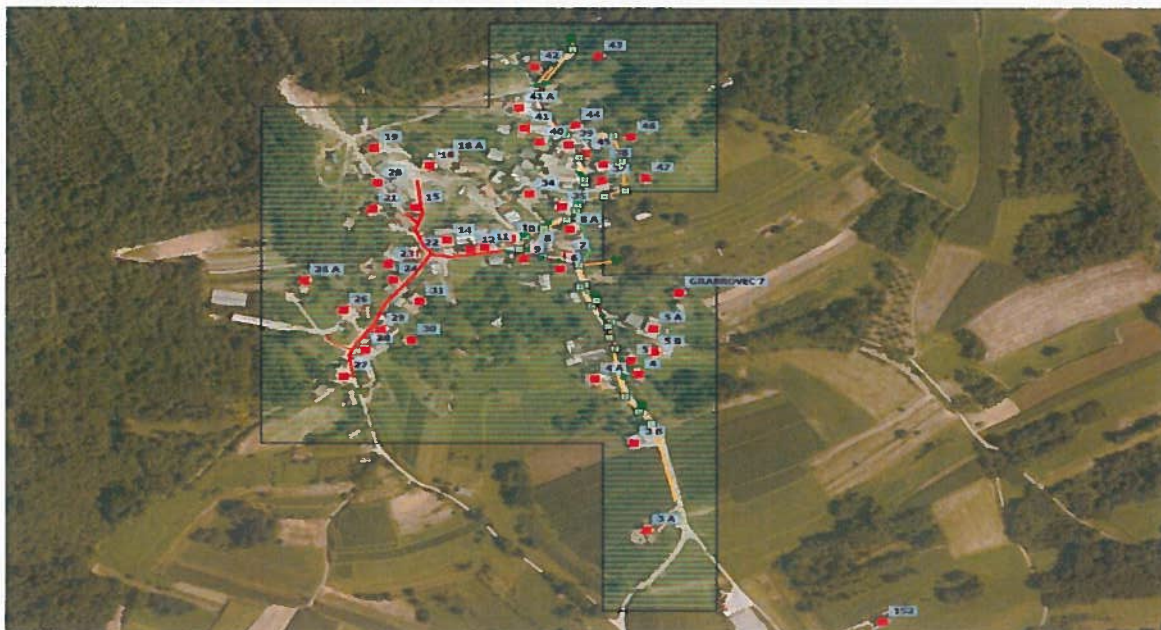
5.1.8 Aglomeracija Slamna vas

V aglomeracijo Slamna vas sodi samo naselje Slamna vas, ki ima 118 prebivalcev in 39 objektov za priključitev. Zaradi visokih stroškov gradnje javnega kanalizacijskega sistema in čistilne naprave ni smiselna.

5.1.9 Aglomeracija Grabrovec

V aglomeracijo Grabrovec sodi le istoimeno naselje. Z investicijo v letu 2020 smo naselje opremili s čistilno napravo, ter priključili del naselja. Od skupaj 41 hiš in 104 prebivalcev je do sedaj opremljenih 23 stavb, v katerih živi 52 prebivalcev. V drugi fazi opremljanja naselja Grabrovec bo opremljenih še 18 stavb.

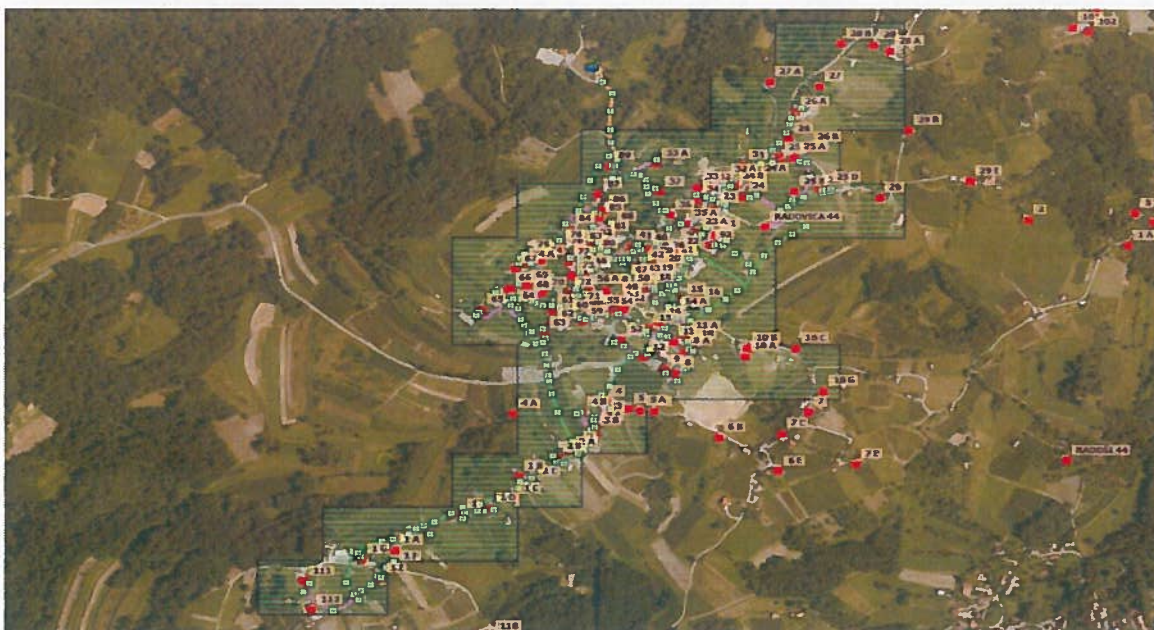
Slika 5/7: Aglomeracija Grabrovec (6007)

5.1.10 Aglomeracija Radovica

V aglomeracijo Radovica sodi le naselje Radovica, ki je že opremljeno s kanalizacijskim sistemom in čistilno napravo. Na kanalizacijo je priključenih 94 objektov in 244 prebivalcev. Tudi ta aglomeracija je na območju vodonosnika za vir pitne vode Obrh.

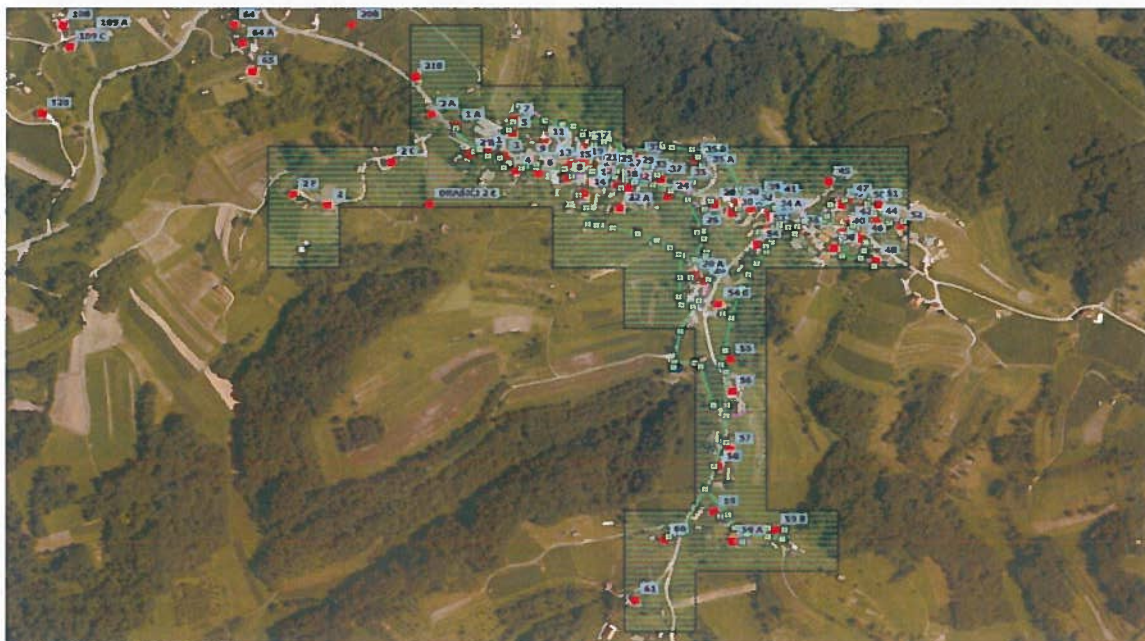
Slika 5/8: Aglomeracija Radovica (6052)

5.1.11 Aglomeracija Drašiči

Tudi v aglomeracijo Drašiči sodi le eno naselje, to so Drašiči, ki je že opremljeno s kanalizacijskim sistemom in čistilno napravo. V naselju je opremljenih 52 stavb in na kanalizacijo priključenih 160 prebivalcev.

Slika 5/9: Aglomeracija Drašiči (6042)

5.1.12 Aglomeracija Božakovo

V aglomeracijo Božakovo sodi naselje Božakovo in dve hiši iz naselja Želebej, kjer je 40 stavb in živi 144 ljudi. Zaradi visokih stroškov gradnje javnega kanalizacijskega sistema in čistilne naprave ni smiselna.

5.1.13 Aglomeracija Bojanja vas

Bojanja vas je edino naselje v istoimenovani aglomeraciji. Zaradi visokih stroškov gradnje glede na število stavb in ljudi gradnja javne kanalizacije tu ekonomsko ni smiselna, V naselju je 40 stavb, v katerih živi 102 ljudi.

Tabela 7: Seznam naselij v aglomeraciji, ki ne bodo opremljena z javno kanalizacijo

Naselje	Aglomeracija/razred	Št. prebiv.	Št. stavb	Dolžina kanala (m)	Vrednost omrežja	Vrednost ČN	Skupaj	Strošek MKČN	Faktor INV/ MKČN
Slamna vas	SLAMNA VAS < 500	118	38	1.200	360.000	200.000	560.000	152.000	3,7
Božakovo	BOŽAKOVO < 500	144	40	1.085	325.500	200.000	525.500	160.000	3,3
Bojanja vas	BOJANJA VAS < 500	102	40	1.800	540.000	200.000	740.000	160.000	4,6
	Skupaj aglomeracija	364	118	4.085	1.225.500	600.000	1.825.500	472.000	

5.2 Opremljanje naselij izven aglomeracij z javno kanalizacijo

Na območjih izven meja aglomeracij so lastniki nosilci obveznosti za opremljanje objektov s sistemom za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode. Kljub temu je priključitev na javno kanalizacijo, v primeru da jo občina zgradi, obvezna. Občina Metlika ni dolžna opremljati z javnim kanalizacijskim omrežjem naselja izven aglomeracij. Lahko pa to stori, v kolikor ima za to posebne razloge.

V Operativnem planu opremljanja smo opredelili eno takšno območje, ki jih bo naša občina opremila z javnim kanalizacijskim sistemom. To je naselje Radoviči. Za vsa ostala naselja velja obveza urejanja odvajanja komunalne vode z malo komunalno čistilno napravo. Na območjih, kjer javna kanalizacija ne bo zgrajena, živi 2256 prebivalcev.

Tabela 8: Seznam naselij izven aglomeracij, ki ne bodo opremljena z javno kanalizacijo

Naselje		Št. prebiv.	Št. stavb	Naselje		Št. prebiv.	Št. stavb
1	Boginja vas	28	14	19	Krivoglavice	65	18
2	Boldraž	52	32	20	Krmačina	22	11
3	Boršt	61	19	21	Mačkovec	6	4
4	Božič Vrh	12	3	22	Malo Lešče	30	11
5	Brezovica	78	81	23	Mlake	18	3
6	Dole	58	20	24	Okljuka	13	4
7	Dolnja Lokvica	91	57	25	Otok	65	40
8	Dolnje Dobravice	75	19	26	Prilozje	36	14
9	Drage	25	21	27	Radoši	16	4
10	Dragomlja vas	102	44	28	Rakovec	51	16
11	Geršiči	51	18	29	Ravnace	36	18
12	Gornja Lokvica	186	104	30	Sela pri Jugorju	38	12
13	Gornje Dobravice	38	18	31	Škempljevec	20	15
14	Grm	47	20	32	Škrilje	16	8
15	Jugorje pri Metliki	42	16	33	Trnovec	105	41
16	Kamenica	9	1	34	Vidošiči	27	17
17	Kapljišče	31	8	35	Želebej	43	16
18	Krašnji vrh	16	8	36	Železniki	27	15

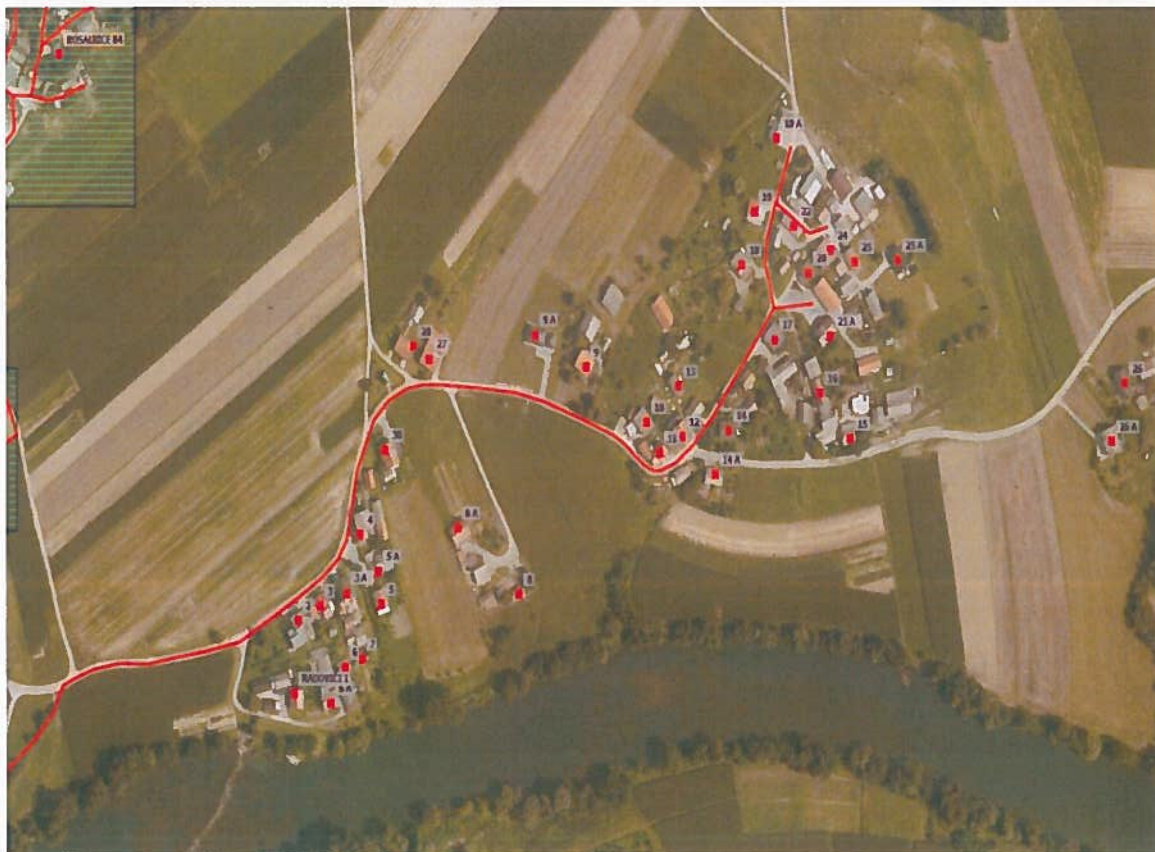
Območja naselij, ki niso opredeljene kot aglomeracije, razen naselja Radoviči, se opremljajo z individualnimi malimi čistilnimi napravami.

Za objekte, ki so po tem operativnem programu predvideni za opremljanje z individualnimi malimi čistilnimi napravami, zagotavlja Občina Metlika subvencioniranje skladno s Pravilnikom o dodelitvi nepovratnih finančnih sredstev za namen nakupa in vgradnje malih čistilnih naprav v Občini Metlika.

5.2.1 Naselje Radoviči

Naselje Radoviči ima 92 prebivalcev ter šteje 34 objektov. Leži v neposredni bližini reke Kolpe in s svojo velikostjo pomembno vpliva na vodotok, čeprav ni v opredeljen kot vplivno območje kopalnih voda v državnem načrtu. Nizvodno sta kopališča Želebej in Božakovo, kjer se odpirajo potencialne možnosti za turistično dejavnost.

Slika 5/9: Naselje Radoviči

Zaradi bližine čistilne naprave v Rosalnicah je možna navezava na obstoječo čistilno napravo, kar ugodno vpliva na ceno projekta. Na območju bo potrebno zaradi dotrajanosti kmalu

pristopiti k obnovi vodovoda, kar bi ob hkratnem izvajanju lahko bistveno pocenilo stroške opremljanja. Tudi na tem območju je zaznan turistični potencial ob reki Kolpi na kopališču Želebej blizu vasi Radoviči. V veljavnem občinskem prostorskem načrtu je to tudi upoštevano.

5.3 Čistilne naprave v aglomeracijah

Posamezni novi kanalizacijski sistemi se bodo lahko priklopili na že obstoječe čistilne naprave, za tiste, kjer to ni mogoče, pa bo potrebno zgraditi tudi novo čistilno napravo. Tako bo v primeru Primostka in Hrasta. Poleg novih čistilnih naprav bo potrebno nadgraditi ali obnoviti tudi nekatere obstoječe.

Na čistilni napravi Rosalnice je potrebno povečati zmogljivosti zaradi naselij Boriha in Radoviči, na čistilni napravi Podzemelj pa zaradi Zemlja.

Tabela 9: Ukrepi na področju čistilnih naprav

	Čistilna nap.	Vrsta	Ukrep	PE
1	METLIKA	Obdelava blata	Trstične grede	4500
2	ROSALNICE	Bio - disk	Povečanje kapacitete za 400 PE	600
3	PODZEMELJ	Bio - disk	Povečanje kapacitete za 300 PE	700
4	KRASINEC	Rastlinska	Obnova	250
5	PRIMOSTEK	Bio - disk	Novogradnja	200
6	HRAST	Bio - disk	Novogradnja	150

V okviru čistilne naprave Metlika želimo rešiti problem obdelave odpadnega komunalnega blata, ki ga sedaj vozimo na CeROD. Gre za pasivno tehnologijo trstičnih gred, ki s pomočjo naravnih procesov omogoča dehidracijo, mineralizacijo in stabilizacijo blata iz čistilnih naprav. S to investicijo bi se bistveno zmanjšala odvisnost pri tem vprašanju, močan učinek pa bi imela tudi na zmanjšanje stroškov in posledično cene čiščenja odpadne vode.

Največja ovira pri tej investiciji je lastništvo zemlje, ki je razdrobljeno v zasebni lasti, ter predvidena vzhodna obvoznica, ki pa zelo verjetno načrtovane izvedbe, vsaj v predlagani obliki, ne bo dočakala. Izdelane variante umeščenosti tovrstnih površin za predelavo blata

na oddaljeno lokacijo, torej ne v bližini same centralne čistilne naprave, ne podpirajo ekonomike projekta niti v približni meri kot umestitev ob njej.

Projekta trstičnih gred nismo upoštevali pri izračunih v okviru tega operativnega programa, torej tudi pri načrtu financiranja ne, kar pa ne pomeni, da v spremenjenih, ugodnejših pogojih ne bo izveden.

6 ČASOVNICA IN VIRI FINANCIRANJA

6.1 Prednostni vrstni red izvajanja ukrepov, kriteriji in ocenjeni strošek

Državni Operativni program predpisuje prioritete pri izvajanju ukrepov, ki izhajajo iz zahtev v zvezi z opremljanjem z infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode in rokov za zagotovitev opremljenosti. Ukrepe je treba načrtovati in izvajati glede na naslednji prednostni vrstni red investicij:

- **Prva prioriteta:** Ukrepi za zagotovitev skladnosti glede na zahteve Direktive 91/271/EGS
- **Druga prioriteta:** Ukrepi za zagotovitev dobrega stanja na območju vodnega telesa podzemnih vod
- **Tretja prioriteta:** Ukrepi za zagotovitev skladnosti v aglomeracijah s skupno obremenitvijo, manjšo od 2.000 PE
- **Četrta prioriteta:** Ukrepi za zagotovitev skladnosti na območju zunaj meja aglomeracij

Glede sofinanciranja investicij s sredstvi državnega proračuna Državni OP določa, da je potrebno prednostni vrstni red upoštevati na državni ravni, kar pomeni, da pred izvedbo vseh ukrepov v aglomeraciji s skupno obremenitvijo, enako ali večjo od 2.000 PE, državno sofinanciranje ukrepov v aglomeraciji s skupno obremenitvijo, manjšo od 2.000 PE, ni možno. Pri tem se ukrepi štejejo za izvedene tudi, če investicije, ki zagotavljajo izvedbo ukrepov, potekajo in je za njihovo dokončanje že zagotovljeno financiranje.

Aglomeracija Metlika ima zaradi svoje velikosti prednost pri izvajanju pred vsemi ostalimi aglomeracijami v občini. Za preostali del opremljanja aktivnosti že tečejo, za prvo fazo sklopa Cankarjeva/Svržaki je pogodba z izvajalcem podpisana, zagotovljena so tudi sofinancerska sredstva za vse tri faze. Opremljanje vseh treh faz bo končano v letu 2023. Preostala bo le še investicija opremljanja Borihe in razširitve čistilne naprave.

Za ostale aglomeracije, ki vse sodijo v velikostni razred pod 500 populacijskih enot v tretjo prioriteto, pa smo izdelali dodatne kriterije, med katerimi so tudi tisti, navedeni v državnem operativnem programu. Tu gre za občutljiva območja, vodovarstvene pasove in območja kopalnih voda.

Tabela 10: Projekti, ocenjeni stroški in časovnica opremljanja z javnim kanalizacijskim sistemom

Št.:	Naselje ali del naselja	Aglomeracija/razred	Vrednost v EUR				Leto izvedbe
			omrežja	ČN	tlačni vod in črpališča	skupaj	
1	Svržaki	METLIKA, >2000 PE	226.190	0	0	226.190	2022
2	Grabrovec II. Faza	GRABROVEC < 500	244.281	0	0	244.281	2022
3	Rosalnice ČN	METLIKA, >2000 PE		250.000	0	250.000	2023
4	Gradac - Klošter	GRADAC < 500	596.524	0		596.524	2023
5	Svržaki - romsko naselje	METLIKA, >2000 PE	170.000	0	0	170.000	2023
6	Primostek	PRIMOSTEK < 500	587.224	254.154	74.406	915.784	2024/2025
7	Zemelj	PODZEMELJ-ZEM. < 500	456.000	100.000		556.000	2025
8	Rosalnice - Boriha	METLIKA, >2000 PE	600.000	0	0	600.000	2026
9	Hrast pri Jugorju	SUHOR < 500	540.000	210.000	0	750.000	2027
	Skupaj aglomeracija		3.420.219	814.154	74.406	4.308.779	
1	Radoviči		330.000	0	0	330.000	2027
	Skupaj izven aglomeracije		330.000	0	0	330.000	
	SKUPAJ		3.750.219	814.154	74.406	4.638.779	

V naselju Radoviči, katero je izven aglomeracije, se opremljanje izvaja po opremljanju naselij v aglomeracijah, razen če gre za smiselno hkratno opremljanje skupaj z naseljem v aglomeraciji oziroma z čistilno napravo.

6.1 Viri financiranja za izvedbo ukrepov

Celotna ocenjena vrednost načrtovanih investicij znaša 4.372.779 EUR in je sestavljena iz treh delov:

- območja v aglomeracijah, ocenjena vrednost investicij je 3.678.373 EUR,
- območja izven aglomeracij - ocenjena vrednost investicij je 330.000 EUR,
- za vse objekte izven aglomeracij in tiste, ki so na aglomeracijah, ki se bodo urejali individualno, saj njihova priključitev ni ekonomsko upravičena, bi morala občina ob predpostavki sofinanciranja 1000 EUR za posamezno čistilno napravo zagotoviti 290.000 EUR.

Občina bo sama iz svojega rednega proračuna težko pokrila celotno breme opremljanja z javno kanalizacijo v predlaganih rokih, zato bo potrebno biti zelo aktiven pri pridobivanju zunanjih sofinancerskih sredstev. Kot vire za financiranje projektov iz tega programa lahko navedemo naslednje možnosti:

- najemnina za uporabo javne infrastrukture, zbrana preko zaračunavanja omrežnine uporabnikom,
- komunalna taksa za obremenjevanje voda,
- prihodki proračuna iz komunalnega prispevka,
- prihodki od Urada RS za narodnosti,
- ostali prihodki občinskega proračuna,
- sklad za vode,
- sredstva EU.

Višina nepovratnih sredstev iz EU še ni znana kot tudi višina sredstev iz naslova drugih finančnih instrumentov v okviru InvestEU. V teku so namreč pogajanja o večletnem finančnem okviru, zato končna višina nacionalne ovojnice še ni potrjena. Zato je v tem trenutku težko natančneje oceniti, kakšen delež celotne potrebne mase bi lahko pokrili iz evropskih sredstev. Tudi ni pričakovati, da se bodo sredstva iz nove perspektive začela črpati pred letom 2023.

Višina sredstev iz Sklada za vode za sofinanciranje občinskih projektov novogradnje ali rekonstrukcije vodovodnih sistemov ter javne kanalizacije znaša na ravni celotne Slovenije 5 milijonov evrov letno. Sklad ima tudi možnost sofinanciranja občinskih projektov novogradnje ali rekonstrukcije javne kanalizacije v aglomeracijah s skupno obremenitvijo, manjšo od 2.000 PE, če jih ni mogoče sofinancirati iz sredstev EU.

Prihodki od Urada RS za narodnosti bodo v primeru naše občine namenjeni romski skupnosti, in kot takšni bodo vir sofinanciranja razširitve čistilne naprave v Rosalnicah ter izgradnje kanalizacije v naselju Boriha. Vir za sofinanciranje izgradnje javne kanalizacije v romskem naselju Svržaki je že pridobljen, tako da ne bo potrebno črpati sredstev iz te postavke.

Najpomembnejši občinski finančni vir za izvedbo ukrepov na področju odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode je najemnina za uporabo javne infrastrukture, ki jo plačujejo izvajalci javne službe in je prihodek občinskega proračuna, izhaja pa iz obračunane in plačane omrežnine javne infrastrukture. Omrežnina je del cene storitve, ki je namenjen predvsem za plačilo stroška najemnine za uporabo javne infrastrukture. Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 - uradno prečiščeno besedilo, 14/13 - popr., 101/13, 55/15 - ZFisP in 96/15 - ZIPRS1617 in 13/18) med drugim določa, da se ta najemnina uporabi samo za gradnjo, nakup in vzdrževanje stvarnega premoženja občine, sočasno pa imajo občine

možnost, da same z odlokom določijo, da so najemnine namenski prihodek (npr. za investicije v javno infrastrukturo).

Med pomembnejšimi finančnimi viri občin je tudi okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, ki je prihodek občinskega proračuna. Namenska poraba okoljskih dajatev za onesnaževanje okolja je določena v Zakonu o financiranju občin, ki določa, da se mora namenska poraba sredstev, pridobljenih z okoljsko dajatvijo za onesnaževanje okolja, določiti z občinskim predpisom, s katerim se sprejme občinski proračun, in sicer se v občinskem predpisu določi, da se sredstva okoljskih dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda lahko porabijo le za gradnjo infrastrukture, namenjene za izvajanje obveznih občinskih javnih služb varstva okolja v skladu z državnimi operativnimi programi, sprejetimi s predpisi varstva okolja na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda, ravnanja s komunalnimi odpadki in odlaganja odpadkov, ter za zagotavljanje oskrbovalnih standardov, tehničnih, vzdrževalnih, organizacijskih in drugih ukrepov, predpisanih za izvajanje obveznih občinskih javnih služb varstva okolja.

Ker je načrtovanje zunanjih virov financiranja lahko le groba ocena in bolj sodi v špekulacije, smo v preglednici virov financiranja te postavke vključili pod skupno postavko ostali prihodki občinskega proračuna, razen tam, kjer so zunanji viri že znani oziroma potrjeni. Vrednost subvencij smo enakomerno porazdelili tako, da se cilji opremljanja dosežejo do leta 2030.

Potrebno je poudariti, da so ocene vrednosti projektov zgolj ocene, ki temeljijo na nekaterih skupnih postavkah. In bo dejanska vrednost drugačna, odvisna od številnih dejavnikov. Pri nekaterih projektih, kot je primer Primostka, je v oceni celotna vrednost projekta, skupaj z ostalimi gradbenimi deli, kar naj ne bi bila več praksa. V obračun najemnine naj bi šla le dejanska vrednost del za gradnjo kanalizacije, brez recimo stroškov ureditve ceste, pločnikov in podobno. Projekt Primostek je pripravljen, zato smo tudi vključili obstoječo vrednost iz projekta.

Med viri smo upoštevali le del zbrane najemnine za infrastrukturo, saj je del občina porabi za tekoče vzdrževanje sistema in za investicije v obnovo obstoječe infrastrukture, kamor sodi tudi vodooskrba. Komunalnega prispevka nismo posebej navajali, ampak je upoštevan v drugih prihodkih občine. Velik del najemnine občina porabi za subvencije gospodinjstvom. Postopno nižanje subvencij za najemnino bi pomenilo večji vir tudi za nove investicije.

Hkrati z opremljanjem naselij z javno kanalizacijo moramo poskrbeti tudi za naselja in objekte, za katere ni predvideno opremljanje z javnim sistemom. Obveza priključitve na malo čistilno napravo ni le obstranska stvar, ampak enako pomembna za doseganje okoljskih ciljev. Dinamika priključitve poteka prepočasi, delno je krivda tudi na nejasnosti glede gradnje javnega sistema, kar ta program odpravlja. Zato je potrebno že z naslednjim proračunom povečati postavko subvencij za male komunalne čistilne naprave, da bo realizacija realna do leta 2030. Trenutna subvencija v višini 1000 EUR je po naši oceni dober stimulans in pomoč za uporabnike.

<i>Tabela 11: Projekti in viri financiranja v EUR</i>							
Projekti / leto	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
Svržaki	226.190						226.190
Rosalnice ČN		250.000					250.000
Gradac - Klošter		596.524					596.524
Svržaki - romsko naselje		170.000					170.000
Rosalnice - Boriha					600.000		600.000
Primostek			384.630	215.370			600.000
Zemelj				556.000			556.000
Grabrovec II. Faza	244.281						244.281
Hrast pri Jugorju						750.000	750.000
Radoviči						330.000	330.000
Sofinanciranje MKČN	15.000	30.000	40.000	70.000	60.000	60.000	275.000
Skupaj	485.471	1.046.524	424.630	841.370	660.000	1.140.000	4.597.995
Viri	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
Najemnina - delno	292.376	300.000	152.315	255.577	160.000	300.000	1.460.268
Okoljska dajatev	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	480.000
EU/državna sredstva - zagotovljena	113.095	100.000	192.315	385.685	180.000		971.095
Sredstva romska skupnost - proračun		90.000			240.000		330.000
Proračun + razpisna sredstva	0	476.524	0	120.108	0	760.000	1.356.632
Skupaj	485.471	1.046.524	424.630	841.370	660.000	1.140.000	4.597.995

7 ZAKLJUČEK

Operativni program opremljanja je kompromis med željami in realnostjo oziroma zmožnostmi. Ekonomska komponenta je pomemben dejavnik, posebej ko gre za območja manjših naselij in izven aglomeracij.

Pomembno je tudi vedeti, da opremljanje z javno infrastrukturo pomeni višjo ceno najemnine, ki jo občina obračuna izvajalcu storitev Komunali Metlika. To seveda privede do višjih cen omrežnine, ki se zaračunava končnim uporabnikom, to je občanom. Zavedati se je potrebno, da odločitev za višji standard bivanja stane in je neločljivo povezana tudi z dodatnimi stroški vzdrževanja. Cilj je, da se obseg najemnine ne bi večal več, kot znaša povprečna letna inflacija. Kritična bodo leta 2024, 2025 in 2026, po tem obdobju bo opazno zmanjšanje najemnine zaradi dokončnega odpisa starih investicij, kar bo olajšalo zadrževanje najemnine na željeni ravni.

V programu smo poskušali najti ravnotežje in zagotoviti čim večjemu številu občanov možnost priključitve na javni kanalizacijski sistem. Pri tem smo dodali tudi nekatera območja izven aglomeracij, ki imajo po naši oceni posebno težo pri reševanju okoljske problematike.

Roki za opremljanje, opredeljeni v zakonodaji, so takšni, da jih ni mogoče doseči, kar velja za celotno državo. Tudi v državnem programu opremljanja je to jasno navedeno. To pa ne pomeni, da ne gre za prvo prioriteto pri strateškem načrtovanju občine za obdobje do leta 2030, ko naj bi bil program zaključen. Posebno pozornost bo potrebno usmeriti na skrbno pripravo projektov in iskanje sredstev sofinanciranja, predvsem preko EU-razpisov in slovenskega Sklada za vode.